

Nlaš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo · svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETNIK XVI./ŠTEVILKA 11

CELOVEC, DNE 12. MARCA 1964

CENA 2.— SILINGA

Udarci po ameriški zunanji politiki

Težka je dediščina, ki jo je dobil sedanjí predsednik Johnson ne samo od svojega prednika, ampak od svojih prednikov v ameriški zunanji politiki. Prenašati mora udarce za udarci, ki zanje njegova politika ne nosi nobene odgovornosti. Da omenimo samo tiste iz zadnjih časov.

Spor s Panamo je zakrivila več ameriška kot panamska politika. Amerikanci so se obnašali v kanalski coni že dolga leta kot evropske kolonialne uprave v preteklih časih v Afriki in Aziji. Zato so osovraženi pri domačinih. Tega ne bi bilo treba, toda državno tajništvo se ni oziralo na razna svačila, med njimi tudi na tisto, ki ga je pred leti dal brat bivšega predsednika dr. M. Eisenhower. Ni ugodila tudi upravičeni panamski želji po večjem dohodku od kanala. Držala je in drži nizke prevozne tarife po kanalu v korist nekaterih velikih pomorskih transportnih podjetij. Škoda, ki jo pri tem trpi Amerika, je zanjo majhna, za Panamo pa velika.

Amerika je hotela organizirati gospodarski boj kot proti Kubi. Načrt je ravno na robu razsula, kajti ravno najstarejši zavezniki kar tekmujejo, kdo bo navezal s Castrovo republiko čim tesnejše gospodarske stike.

Delovanje znane Zveze za napredek v Latinski Ameriki je, vsaj tako vse kaže, zaspalo po atentatu v Dallasu. Sedanjí predsednik Johnson se že imenoval novega gospodarja v njej, ki se pa kar ne more odločiti, da bi nadaljeval staro politiko te Zveze. Ko je bil namreč pomožni državni tajnik Harriman še za časa Kennedyjevega režima v Latinski Ameriki, je tam zvedel za tako ostro kritiko Zveze, da je že takrat državno tajništvo začelo dvomiti v uspeh te akcije. Akcija sama po sebi je gotovo vredna vse pohvale, toda države Latinske Amerike nočejo prispevati k njej, kar so se obvezale, in tako je Zveza začela hirati že začetkom lanskega leta. Nihče ne ve, kdo in kako naj ji vlije novo živahnost, če se sploh še splačajo stroški zanjo.

V vzhodni Aziji ni ameriška zunanja politika imela večje sreče. Še najbolj je Amerika lahko zadovoljna s položajem v Južni Koreji in na Formozi. Tam sicer vlada dva vojaška diktatorja, pa je vsaj mir na mejah obeh dežel, če ne trajen, pa vsaj začasen. V Laosu se je fronta v državljanski vojni nekako ustalila radi sporov v komunističnem svetu. Moskva in Peking se ne gledata lepo, Severni Vietnam pa ne zaupa več svojemu severnemu sosedu v Peipingu. Vse to je v korist ameriški zunanji politiki v Laosu, toda nihče ne ve, kako dolgo bo trajala ta korist. Položaj v Laosu ni namreč odvisen od politike ZDA, ampak od odnosov med političnimi silami v Aziji.

V Južnem Vietnamu ni drugače. Pokojni diktator Diem, ki ga je ustvarila ameriška politika v tem delu Vietnama, se ni pokazal dosti okretnega, ni iskal kompromisa z vietnamskimi budisti in z vietnamsko inteligenco. V državljanski vojni je na igral tako čudno vlogo, da se ni jasno vedelo, koga se bolj boji: ali komunistov ali svojih nasprotnikov na domačem političnem polju. To ga je moralo pogubiti. Njegovi nasledniki še niso našli praktične oblike proti gverilcem, ki jih vodita in podpirata rdeči vladi v Peipingu in Hanoju. Se že pojavljajo dvomi, ali so sploh sposobni, da uspešno nadaljujejo državljansko vojno proti komunistom. Zanje je dejansko samo prestolnica Sajgon, zunaj prestolnice so pa kmetje nezaupljivi do njih, kot so bili do Diema.

Da bi dobil boj proti komunističnim gverilcem še manj učinkovitosti, je novi režim oplašil katoliške Vietname, ki so bili do sedaj hrbenica odpora proti komunizmu. Se odmikajo od aktivnega poseganja v vojaške operacije in skušajo biti nevtralni, kot so budistični kmetje. To je razlog, zakaj so komunisti imeli toliko uspehov ravno zadnjih nekaj tednov, kjer koli je prišlo do večjih vojnih operacij.

Ameriška politika ni v zavidnem položaju tudi na prostoru med Azijo in Avstralijo. Tam igra glavno vlogo Indonezija, oziroma njen predsednik Sukarno, ki je mojster v izigravanju. Izigrava namreč ne samo Washington proti Peipingu, ampak tudi Moskvo proti Peipingu, Tokio proti Londonu

Esesovci pred sodiščem v Frankfurtu

Bivši gestapovski narednik Kaduk izjavlja. Sodišče zaslišalo bivšega častnika dr. Morgena in pričo Žida Frankenthala. Državni tožilec pokrajine Hessen o procesu.

Sedaj je še težko reči, koliko namerava sodišče v Frankfurtu, ki sodi 22 vojnih zločincev, te zločince zares kaznovati. Prav gotovo pa je, da se je doslej pokazalo do teh zveri vse preveč prizanesljivo. Včasih gre nesramnost obtožencev že tako daleč, da se zdi, kot da se hočejo iz sodišča norčevati.

Gestapovski podčastnik Kaduk

V torek je bil na vrsti bivši gestapovski narednik Oswald Kaduk. Zločinec je dejal: „Spominjam se Cyrankiewiczza iz Auschwitza. Zalotil sem ga, ko je kradel živila, in dal sem mu klofuto ali dve. Vedel sem, da je komunist in jaz še zlasti sovražim komuniste. Če bi imel še priložnost, bi ga spravil s sveta.“ Predsednik sodišča je Kaduka vprašal, če hoče tej izjavi kaj dodati, obtoženec pa je rekel, da nima kaj povedati.

V tej svoji izjavi je Kaduk sam sebe imenoval „grdo zver, ki je vedno pripravljena, da z največjo energijo druge prisili k disciplini“. Kaduk je tudi priznal, da je z bičem tepel in trpinčil nekatere jetnike, dostavil pa je, da se ne spominja, da bi bil kdo umrl zaradi udarcev, kot to trdi obtožnica. Zlasti je Kaduk zatrjeval, da se ne spominja, da bi bil umoril kakega jetnika s tem, da mu je potisnil ročaj metle v grlo. „Ni-

sem nikoli prostovoljno moril v Auschwitzu — je dejal — včasih pa sem kakega jetnika pretepel ali pa zbrcal.“

Pomori otrok

Kar zadeva pomore otrok, ki so prihajali v Auschwitz s transporti jetnikov, je obtoženec v preiskavi izjavil: „Razen tistih otrok, ki so bili odbrani za poskuse, so vse poslali v plinske celice. Matere, ki so v obupu, ko so jim jemali otroke, skoraj ponorele, so tudi poslali v plinske celice.“

Kaduk je še dejal, da je bil večkrat „presenečen“, ker so žrtve sprejemale svojo usodo brez protesta.

Dva tipa pravice

Ta bivši gestapovski podčastnik se je še v svojih izjavah iz 1961 pritoževal, da sta „dva tipa pravice“: eden za „majhne ribice“ kot je on, drugi pa za take, kot so bivši načelnik tajništva kanclerja Adenauerja Hans Globke ter bivši minister za begunce Theodor Oberländer, ki jih je Vzhodna Nemčija obtožila vojnih zločinov. „Jaz sem bil — je dejal Kaduk — samo majhno kolesce. Pravi kriminalci, tisti, ki so napravili načrt za te zločine in jih organizirali, pa so ostali na svobodi.“

(Nadaljevanje na 8. strani)

Oswaldova mati kot priča v Rubyjevem procesu

Presenečenje v Rubyjevem procesu v Dallasu. Mati dozdevnega ubijalca Kennedyja, Leeja Oswalda, bo nastopila kot priča tožilstva. V torek je bila že zaprisežena.

V Dallas je prispela gospa Marguerite Oswald z namenom, da bi zasledovala Rubyjev proces. Izjavila je: „Natančno sem vse pretehtala in sem prišla končno do zaključka, prisostvovati osebno na procesu. Upam, da mi bo kot materi prineslo zadoščenje. Kajti v resnici je to vendar proces mojega sina.“

Oswalda je, če se spomnimo, ustrelil Ruby, ko je bil osumljen umora Kennedyja. Komaj je Marguerite Oswald stopila v sodno dvorano, je že predlagalo državno tožilstvo, da jo povabijo kot pričo. Čez nekaj minut je prisegla in morala je zapustiti sodno dvorano. Na hodniku so ji odkazali sedež na klopi, nad katero visita dve tabli z napisom: „Samo za pričo“ in „Ne govorite s pričami“.

O vsem tem, kar se je dogajalo z njo, je bila Oswaldova mati malo nejevoljna.

„Hotela sem si proces samo ogledati. Namesto tega pa sem dobila povabilo, da naj grem za pričo. Zgodilo se je prav tisto, kar nisem želela.“

nu itd. Sukarno hoče pregnati Evropo in Ameriko iz vzhodne Azije. Anglija se je uprla tej politiki in ustvarila na severu in jugu Indonezije svoje obrambne pozicije: v Avstraliji in na Malajskem polotoku in severnem obrežju otoka Borneo. Sukarno ve, da proti Avstraliji ne more ničesar, zato se je vrغل v svo silo v boj za severni del otoka Borneo. Odnos političnih sil bi svetoval, da vodi boj proti Sukarnu v prvi vrsti Anglija, pa se je Sukarnu posrečilo, da je vpletel vanj tudi Ameriko. Brat pokojnega predsednika Robert Kennedy je šel nedavno po kostanj v ogenj v jugovzhodno Azijo. Za koga in počemu, še danes ni popolnoma jasno. Kar vemo, je le to, da mu Anglija zelo zameri njegovo vmešavanje, kot mu ga je svoj čas zamerila Nizozemska, ko jo je čisto po nepotrebnem pomagala Sukarnu pregnati z otoka Nova Gvineja. Da

Obtoženec Ruby bolan na možganih

Obtoženec Jack Ruby, ki je ustrelil Oswald, trpi na organskem obolenju možganov, verjetno na psihomotorični epilepsiji (božjast).

Ko je ubil Oswalda, je bil v nekem podzavestnem stanju (v transu) in zato tudi ni mogel vedeti, kaj je storil.

S to izjavo prvega zdravniškega strokovnjaka psihologa (dušeslovca) dr. Roya Schaffega je dosegel Rubyjev proces v torek svoj višek.

Psiholog — priča obrambe

Kot priča obrambe je izpovedal pred sodiščem psiholog, da je Jacka Rubyja zdravniško natančno preiskal na 10 različnih načinov, da bi tako sodišču dokazal, da Rubyjeva osebnost ni popolnoma v redu. Zato tudi napravi včasih dejanja, ki se jih potem nič več ne spominja in predvsem ne more razlikovati dobrega od zlega. Strokovnjak-psiholog je govoril o neki posebni vrsti božjasti, ki povzroča take napade.

Ko je priča obrambe dejal, da je pri zdravniški preiskavi zahteval od Rubyja, naj ponovi zgodbo, ki mu jo je pravkar pripovedoval, se je hitro vmešal v stvar državni

ga je Sukarno morda že drugič izigral, ne more biti nobena senzacija.

Udarci, ki jih dobiva ameriška zunanja politika v Afriki, še niso dosti vidni. Johnson je bil namreč toliko previden, da ni dovolil, da bi se ameriška zunanja politika mešala v revolucijo na Zanzibaru in poskuse takih revolucij v Tanganjiki, Ugandi, Keniji itd. Je pa Amerika v nevarnosti, da bo vanje zamešana preko Konga, ki je morda na robu novih dogodkov. Kakšnih, si lahko mislimo.

Zakaj vse to? Amerika precenjuje svoje sile, postavlja svoji zunanji politiki previsoke cilje, noče zmeraj videti stvarnosti. Predsednik Johnson je realist, morda bo ameriško diplomacijo speljal na tir „politike možnega“, česar v zaljubljenosti v „vodstvo svobodnega sveta“ Amerikanci niso zmeraj upoštevali.

tožilec: „Povejte nam vendar to zgodbo.“ Priča, pričakujoč od državnega tožilca več akademskega spoštovanja, je za trenutek osupnil. V tem pa je že Mister Wade (drž. tožilec) posmehljivo dodal: „Trpite tudi za božjastjo?“

„Koliko časa ste rabili v slučaju Rubyja?“ je hotel vedeti državni tožilec. „100 ur,“ je odgovoril priča. „In se vam je posrečilo ugotoviti samo teh 10 majhnih testov?“

Ko Wade ni dovolil nekega vprašanja obrambe, je Mister Belli (zagovornik) dejal: „Vztrajam na pravici. In ne na teksaški pravici, ki predvideva od nikogar izvedeti ničesar.“

Sodnik Brown se je maščeval s tem, da je razpravo zavlačeval do poznih večernih ur.

Radovedni smo, kako bo šlo dalje, kajti kot priče obrambe morajo izpovedati še trije strokovnjaki.

- K R A T K E V E S T I -

● Lovci Franc Rihter iz Mislinje je te dni ustrelil na Pohorju (blizu Maribora) divjega prašiča. Vse kaže, da so se zadnja leta na Pohorju precej razmnožili divji prašiči, saj so jih že več ustrelili na tem območju.

● V planinskih predelih Kirgizije (ZSSR) je zelo popularen lov na živali z dragoce-nim krznom s pomočjo zlatega orla. Edino ta redka ptica lahko leti po sledi in prime ranjeno žival v tako nepristopnih predelih. Zaradi svojih meter dolgih kril se zlati orl bliskovito vrže na žival in čez nepolno minuto borbe žival pogine. Da bi ustvarili iz zlatega orla lovca, ga ljudje ujamejo še v gnezdu in ga postopoma udomačijo, dokler ne odraste.

● Župan San Francisca George Christopher, ki bo v kratkem odšel v pokoj, je predlagal, da bi bivši kaznilniški otok Alcatraz, ki leži v zalivu pred San Franciscom in od koder so kaznjence evakuirali, spre-menili v „otok svobode“. Na tem otoku naj bi postavili kip svobode, podoben tistemu v newyorškem pristanišču.

● Generalni sekretar organizacije UNESCO svari v nekem pred kratkim izda-

O B J A V A

Ob zaključku drugega tromesečja tekočega šolskega leta bo na Državni realni gimnaziji in gimnaziji za Slovence v Celovcu, Lerchenfeldgasse 22, dne 21. marca v času od 13. do 16. ure „Dan staršev“.

Ravnateljstvo

nem poročilu pred optimistično domnevo, da bo malarija, nekoč najhujša sovražnica človeštva, v naslednjih petih letih popolnoma premagana. Toda dejstvo je, da reši mednarodna borba proti tej bolezni vsako leto vsaj dva milijona ljudi, v glavnem otrok. Možna je, da bo v Evropi malarija do leta 1965 popolnoma izginila, toda borba proti tej bolezni v deželah Srednjega vzhoda bo prav gotovo trajala še mnogo dlje.

● Najvišje sodišče v New Yorku je izdalo prepoved za tetoviranje, češ da je proti duhu ameriške ustave. Doslej so namreč nosili skoro vsi pripadniki armade kak vte-toviran znak po načinu prvotnih indijanskih prebivalcev. V čem je ta navada protustavna, pa sodniki niso povedali.

● V New Yorku je izumil detektiv Peter Smith poseben stroj za ugotovitev zunanjih osebnih znakov kakega zločinca. Če pride na primer poročilo: zločinec ima rjave, valovite lase; ozka usta, košate obrvi, oglati brado, majhen nos, se sproži fotografski aparat in na platnu se pokaže približna zločinčeva tofografija.

● Sodelavci madžarske akademije znanosti so izračunali, da govori človek približno eno uro na dan oziroma v vsem življenju 2,7 leta (pri povprečni življenjski dobi 64 let in 9 mesecev).

Politični teden

Po svetu . . .

KENNEDYJEVA POSMRTNA ZMAGA

Kot znano, se je od vseh dosedanjih ameriških predsednikov pokojni predsednik Kennedy najbolj zavzel in se boril za dosego enakopravnosti črncev v ZDA ter je v ta namen bil pod njegovim vodstvom izdelan osnutek zakona o enakopravnosti vseh državljanov.

Nenadna, prezgodnja njegova smrt (22. novembra 1963) je preprečila, da je rešitev tega nadvse važnega problema začasno običala na mrtvi točki. Nedavno pa je na pobudo njegovega naslednika Johnsona poslanska zbornica ponovno začela obravnavati omenjeni Kennedyjev zakonski osnutek in ga je po devetdnevni debati odobrila. Ta uspeh lahko označimo kot poslednjo (že posmrtno) in mogoče največjo Kennedyjevo zmago.

Novi zakon o enakopravnosti vseh državljanov v ZDA brez ozira na raso, katerega mora odobriti še senatska zbornica, vsebuje naslednje najvažnejše točke: 1. ukrepe za zagotovitev splošne volilne pravice vseh črncev v južnih državah ZDA; 2. prepoved rasnega razlikovanja na delovnih mestih in v delavskih združenjih; 3. ukinitve rasnih omejitev v javnih in zasebnih lokalih.

Strokovnjaki v ministrstvu pravde so mnenja, da je zagotovitev enake volilne pravice tudi za črnce najvažnejša odločitev. Kajti na ta način bodo ameriški črnici po teh južnih državah ZDA prišli kot izvoljeni mandatarji v razna javna zastopstva in urade, s čimer bodo morali ostali politiki računati in bodo prisiljeni upoštevati njih mnenje in glasove.

Še pred nekaj meseci bi bila tako daljnosežna okrepitev moči osrednje vlade v vprašanju državljanov pravic skoraj nemogoča. Celo pokojni predsednik Kennedy sam je skoraj iz hotel svoj prvotni predlog nekoliko izpremeniti. Toda njegova nenadna smrt je odločilno vplivala na nadaljnji razvoj tega vprašanja: smrtonosni streli nanj v Dallasu lani 22. novembra so namreč pretresli tudi marsikatero poslanca, ki je do tedaj omahoval v odločitvi za ali proti Kennedyjevemu predlogu. In čeprav ni nobene neposredne zveze med tem brutalnim umorom in med rasnimi fanatiki južnih držav ZDA, jih javnost smatra kot posredno skrivne.

Kennedyjeva smrt je nadalje povzročila delno preusmeritev med političnimi strankami v kongresu (poslanski zbornici): Republikanska stranka, ki je upala, da bo v južnih državah ZDA dosegla večino namesto pokojnega Kennedyja, mora sedaj vsaj za časa predsednika Johnsona (ki ga na jugu ni mogoče izpodrinuti) ubrati bolj liberalno smer, kajti tudi številni republikanski poslanci s severa so tokrat glasovali za izenačenje državljanov pravic.

NAPETOST V JUŽNEM VIETNAMU

Po mednarodnih poročilih pričakujejo v prihodnjih tednih v Južnem Vietnamu važen preokret, ki bo mogoče odločilno vplival na političen razvoj v jugovzhodni Aziji.

Konec preteklega tedna je šel ameriški obrambni minister Robert McNamara že četrto v južnovietnamsko prestolnico Saigon, to pot celo v spremstvu namestnika vrhovnega poveljnika ameriške vojske. Tam sta razpravljala z ondotnim ameriškim poslanikom Cabotom Lodgeom in južnovietnamskimi zastopniki o položaju in o obrambnih ukrepih proti komunističnim vpadom iz Severnega Vietnama.

Tri možnosti obstoje: 1. da pošljejo ZDA večje dodatne čete s težjim orožjem in tako same neposredno vplivajo na nadaljnji potek vojaških operacij; 2. da se ZDA tako rekoč odpovedo Južnemu Vietnamu in skupno s francoskim predsednikom de Gaulleom delajo na to, da naj bi dežela postala "nevtralna"; 3. da pripomorejo, da pride na krnilo bolj energično vodstvo, ki bo komunističnim upornikom napovedalo odločen boj. Po zadnjih poročilih je minister McNamara izjavil, da bodo ZDA, če bo potrebno, posegle neposredno v borbo in bodo v najkrajšem času poslale vojaška ojačenja v Južni Vietnam.

Kot povsod, je Sovjetska zveza tudi tu "budno na straži", in je poslala Združenim ameriškim državam resen opomin, naj mislijo na "nevarne posledice", ako bi se vojna razširila na Severni Vietnam; hkrati so Sovjeti ameriško napoved o morebitni

vojaški intervenciji v Juž. Vietnamu za slučaj potrebe izrabili kot dobrodošel povod za provociranje vojne panike in južnovzhodni Aziji.

MEĐ SOVJETSKO ZVEZO IN ALBANIJO

se je barometer politične napetosti zopet nekoliko dvignil. Moskvo je močno razdražila vest, da je albanska vlada kratko malo zaplenila novo stavbo sovjetskega poslanštva v Tirani. Dejanskemu stanju odgovorila bi ZSSR mogla vložiti proti Albaniji pri mednarodnem sodišču v Haagu tožbo zaradi kršitve določb nedavno na Dunaju podpisane pogodbe o mednarodnih diplomatskih odnosih.

Albanija pa utemeljuje ta svoj korak, češ da je poslaništvo zato "zarubljeno", ker ZSSR ni plačala gradbenih stroškov v višini 800 milij. šilingov državni gradbeni upravi v Tirani.

MEĐSEBOJNI POKOLI IN PROGONI

manjšin, vendar ne narodnih, temveč verskih — med Indijo in Pakistanom so vedno hujši. Kot znano, pripada v Indiji 85 odst. ljudi hinduizmu (indijska verska ločina), kakih 10 odst. pa je mohamedancev, medtem ko je v Pakistanu položaj približno ravno obraten. Pripadniki večinske vere napadajo versko manjšino v eni kot tudi v drugi državi.

Povod za najnovejše krvave izgrede, ki so najhujši dosedaj, naj bi bilo to, ker je nekdo ukradel las Mohamedove brade. Smrtne žrtve gredo že v več tisoč, onih pa, ki so zaradi maščevalnih požigov izgubili streho, pa je že nad 100.000. Razen tega je že več deset tisoč muslimanskih beguncev pribežalo iz Indije v vzhodni Pakistan, hindujskih pa iz vzhodnega Pakistana (ob ustju reke Ganges) v Indijo.

Gornji podatki o žrtvah pa so samo približni, kajti i ene i druge oblasti se zelo površno zanimajo za pobile in pobegle; po nekaterih poročilih vržejo trupla onih, ka-

. . . in pri nas v Avstriji

SE BO POSREČILO DR. KLAUSU SESTAVITI NOVO VLADO?

Na področju avstrijske notranje politike je po odstopu kanclerja dr. Gorbacha nastalo posebno stanje, ker se je državni predsednik dr. Schärff postavil na stališče socialistov (SPOe), češ da zaradi odstopa zveznega kanclerja ni potrebno, da bi celotna vlada demisionirala.

Nekaj časa zatem pa je vodstvo SPOe izjavilo, da bi bili njeni ministri tudi pripravljeni podati ostavko pod pogojem, da OeVP izpolni nekatere pogoje, predvsem da izjavi, da ne bo spet na novo "pogrela" habsburškega vprašanja. Vodstvo OeVP je nato odločno zavrnilo to postopanje socialistov z utemeljitvijo, da je več drugih bolj važnih vprašanj, ki jih morata obe vladni koalicijski stranki skupno rešiti; OeVP z 81 poslanskimi mandati si vendar ne sme pustiti stalno diktirati od SPOe s 76 mandati. Namesto da SPOe stavi razne nesprejemljive pogoje, naj raje odkrito izjavi, da li je še voljna sodelovati z OeVP ali ne!

V tej zvezi je odstopilviš kancler dr. Gorbach v poslovnem govoru izjavil, da je še vedno mnenja, da je sodelovanje obeh velikih vladnih strank za državo nujno potrebno. Tudi bodoči zvezni kancler dr. Klaus je govoril o novem začetku in ne o koncu tega sodelovanja. Hkrati je poudaril svojo pripravljenost, nadaljevati vladno politiko po smernicah vladne izjave kanclerja dr. Gorbacha z dne 3. aprila 1963.

Množice pozdravljajo mrtvega kralja

Že zadnjič smo poročali, da je stanje grškega kralja Pavla I. zelo resno. Zdravniki so se trudili na vse načine ohraniti kralja pri življenju. Toda ves trud je bil zaman. Minuli petek, ob 15.12 je kralj v Tatovi palači blizu Aten, umrl.

Prestolonaslednik Konstantin, ki je star šele 23 let, je avtomatično postal grški kralj ter prevzel ime Konstantin II.

Posmrtno ostanke grškega kralja Pavla I. so v ponedeljek pripeljali v grško-pravoslavno katedralo v Atenah.

Desettisočglava množica je tvorila gost špalir na 2 km dolgi poti. Ljudje so klečali, molili in se križali, da bi tako vsaj še enkrat pozdravili njihovega tako dragega mrtvega kralja.

Za krsto so šli novi grški kralj Konstan-

tere ne morejo razpoznati, kratko malo v reke.

Ti krvavi spori pa tudi niso ostali brez mednarodnega odmeva in zaskrbljenosti pri velesilah. Pakistanska vlada, sicer nasprotna komunistični ideji, vidi v komunistični Kitajski dobrodošlega naravnega zaveznika, ker je sprta z Indijo zaradi odprtih vprašanj obmejnega ozemlja.

CIPRSKI SPOR

se še ne bo končal, kot izgleda. Pretekli teden je Varnostni svet v New Yorku sklenil ustanoviti tako zvani mirovni zbor, sestavljen iz mednarodnih vojaških čet. Pri tem pa je naletel na velike težave zaradi financiranja teh čet (nad 2 milijona dolarjev mesečno bi bilo treba), ki naj bi jih dale sledeče države: Avstrija, Kanada, Švedska, Finska, Irska in Brazilija.

Pred nekaj dnevi je ameriški predsednik Johnson poslal sovjetskemu min. predsedniku Hruščevu poslanico, v kateri apelira na Sovjetsko zvezo, da naj se izogne vsemu, kar bi utegnilo poslabšati položaj na Cipru; hkrati je zagotovil, da bodo tudi ZDA v tem pravcu ravnale.

Medsebojna napetost je v drugi polovici preteklega tedna nekoliko popustila in je prišla s Cipra razveseljiva vest o izpustitvi nekaj grških in nekaj turških talcev. Toda konec tedna se je politično nebo nad Ciprom zopet stemnilo: prišlo je do ponovnih spopadov med Turki in Grki; zopet je bilo nekaj mrtvih in ranjenih.

Pravtako je zlasti zapadno mednarodno javnost neprijetno presenetila vest, da Moskva in Egipt dajeta ciprskemu predsedniku Makariosu potuho za ostrejši kurz; iz Egipta pa so poleg tega dobavili ciprski vladi večje količine sovjetskega orožja, ki je bilo takoj razdeljeno med novoustanovljene edinice polvojaškega značaja. Ne dosti manj neprijetno je izzvenela vest, da je pretekli petek odletela s sovjetskim letalom ciprska vladna delegacija v Moskvo s posebno poslanico predsednika Makariosa Hruščevu. Delegacija se bo pogajala v Moskvi o razširitvi medsebojne trgovine; verjetno bodo Sovjeti razen tega nudili Cipru finančno pomoč.

Tudi vodstvo socialistične stranke je nato izjavilo, da je pripravljeno sodelovati v novi vladi pod vodstvom dr. Klause. Ker pa so socialisti v nadaljnjih pogajanjih stavili nekateri pogoje, ki so po mnenju OeVP nesprejemljivi, ker so protipravnosti oz. nedemokratski, se je pojavilo v javnosti vprašanje, da li bo sploh prišlo do sestave nove koalicijske vlade pod vodstvom dr. Klause.

STABILIZACIJA ŠILINGA

Ze nekaj časa sem opazujemo nevarno naraščanje cen, s čimer izgublja tudi šiling na svoji vrednosti. Paritetična komisija, katere bistvena dolžnost in delo je, skrbeti za znosno razmerje med cenami blaga in plačami, se je pretekli teden ponovno bavila s temi problemi. Odboren je bil tako zvani stabilizacijski program, na podlagi katerega so bili določeni ukrepi proti zviševanju cen. Tako je n. pr. treba brez odloga doseči sprostitev uvoza blaga, ki je še vedno kontingentirano, t. j. katerega uvoz je še deloma omejen; tudi znižanje nekaterih carin je treba čimprej izvesti.

Komisija je razpravljala tudi o raznih izrednih popustih pri nakupu blaga oz. potrošnih predmetov. Pri tem je bilo ugotovljeno, da ta način prodaje pride v dobro le majhnemu krogu kupcev. Doseči je treba splošno znižanje cen za vse kupce. Končno je bil stavljen še en važen predlog, in sicer doseči znižanje obresti na stopnjo, ki je običajna v najvažnejših zapadnih industrijskih državah.

tin II. s kraljevo vdovo Frideriko. Za njimi pa princesi Irena in Zofija z možem, španskim princem Juan Carlosom. Potem grški princ Peter, kraljevi bratranec in princ Michael, kraljevi nečak.

Nič več „tovariš“

Vladni sovjetski časopis „Izvestja“ je predlagal naj bi v privatnem življenju zopet uvedli stari naziv „gospod“ in „milostljiva gospa“, kot je bilo to običajno pred revolucijo.

S tem hočejo počasi odpraviti tradicionalni komunistični naziv „tovariš“. Zraven pa še ugotavlja vladni časopis, da mora dobiti nagovor prejšnjih privilegiranih stanov „nov sovjetski pomen“.

SLOVENC

doma in po svetu

† Adalbert Stubel

V Trstu je umrl upokojeni učitelj in bivši didaktični ravnatelj Adalbert Stubel. Z njegovo smrtjo so zgubili vzgojitelja iz tiste šole pred prvo svetovno vojno, ki je imela veliko zaslug pri vzgojanju, izobraževanju ter prebujanju narodne zavesti primorskega ljudstva.

Pokojsnik je bil doma iz Trsta, kjer se je rodil pred 78 leti. Učiteljske je dovršil v Kopru in nato služboval po raznih šolah. Leta 1934 so ga fašistične oblasti hotele premestiti v notranjost države, kot sicer vse ostale slovenske učitelje, a ni hotel zapustiti rodne doma in je bil zato predčasno upokojen. Po drugi svetovni vojni je sodeloval pri obnovitvi slovenskega šolstva ter bil do leta 1954 didaktični ravnatelj pri Sv. Jakobu. Tedaj je bil ponovno upokojen, a se še vedno živo zanimal za usodo te šole.

Iz ljubljanske nadškofije

Dne 9. februarja je umrl 55-letni Janko Preželj, župnijski upravitelj pri Sv. Katarini, doma iz Bohinja. Med vojno je deloval med izgnanimi Slovenci v Nemčiji. Jetika je uničila njegovo zdravje. — Dne 11. februarja je odšel v večnost 73-letni Štefan Traven, župnijski upravitelj v Javorjah nad Škofjo Loko. Doma je bil onstran Karavank, v Vodicah. — Ze 1. februarja pa je zapel mrtvaški zvon 77-letnemu župniku v pokoji Karlu Rupniku, doma v Črncem vrhu nad Idrijo. Dokler je mogel, je župnikoval v Hotiču, potem pa odšel k očetom cistercijanom v Stično, kjer je tudi pokopan.

Za člane nadškofijskega glasbenega sveta v Ljubljani so bili imenovani: kanonik Venčeslav Snoj, častni kanonik Matija Tomc, dr. Mirko Cuderman in p. Frančišek Arko, frančiškan. Za člana umetnostnega sveta ljubljanske nadškofije pa sta bila imenovana p. dr. Roman Tominec, frančiškan, in akad. slikar Stane Kregar.

Rojanski igravci uprizorili „Vest“

Igralska skupina „Dom“ v Rojanu pri Trstu je uprizorila doma, na Opčinah pri Trstu, in potem še v Gorici v Katoliškem domu dramo „Vest“. Pod vodstvom režiserja Bajca so to zahtevno dramo lepo zaigrali. Igra obravnava vprašanje odgovornosti, krivde in zadoščevanja pa tudi vprašanje sovrastva med Nemci in Francozi. Francoski vojak ustrelil nemškega neoboroženega vojaka. Vest mu ne da miru. Po vojni obišče nemško družino, da bi se obtožil krivde. Ta družina ga prijazno sprejme, da mož ne more povedati, kar bi hotel. Tako se zadeva zaplete.

Slovo krščanske matere na Prevaljah

Na Prevaljah v Mežiški dolini so pokopali Floro Berložnikovo, v starosti 40 let. Od petih sinov so štirje ministranti. Pokopal jo je ob veliki udeležbi ljudi in še treh drugih duhovnikov dekan č. g. Močilnik.

Na cvetno soboto poslušajte!

Ze januarja in februarja je vatikanska radiooddaja postaja imela na zadnjo soboto v mesecu ob ¼ na sedem zvečer posebno oddajo o božjem služabniku škofu Antonu Martinu Slomšku. Ta mesec pa bo zaradi velikonočnih praznikov oddaja že na cvetno soboto, prav tako ob ¼ na sedem zvečer.

Razstava Roberta Faganela

V Gregorčičevi dvorani v ulici Geppa 9-I. v Trstu uspešno razstavlja mladi goriški slikar Robert Faganel 23 olj s kraškimi motivi.

Uspehi Roka Klopčiča

Beograjska „Politika“ tako ocenjuje nastop slovenskega violinista Roka Klopčiča na koncertu z Beograjsko filharmonijo, ki je bil pred dnevi: „Zelim poudariti, da je Rok Klopčič z estradno koncentracijo in suverenim odnosom, muzikalno in tehnično zelo poustvaril solistični part koncerta Szymanowskega, ki je plemenit in tonsko bogat, hkrati pa obtežen z najtežjimi problemi violinske tehnike. Interpretacija na visokem nivoju uvršča Roka Klopčiča v prvo vrsto jugoslovanskih violinistov.“ — Marča bo nastopil Rok Klopčič na solističnih koncertih z Marijanom Lipovškom v Celju, Mariboru, Ptuj, Ljubljani, Kopru, Novem Sadu, Zrenjaninu in Nišu. Povabljen je tudi v Romunijo.

Blagovni promet z Jugoslavijo

Po poročilih iz Beograda oziroma z Dunaja je mešana avstrijsko-jugoslovanska trgovinska komisija ta teden ponovno začela v Beogradu zasedati in razpravljati o vprašanjih medsebojne trgovine. Zadnja taka seja je bila konec lanskega leta na Dunaju.

Pri sedanjih pogajanjih hočejo določiti vrste blaga za medsebojno zamenjavo v letu 1964, nadalje razširiti avstrijski uvoz nasproti Jugoslaviji in rešiti vprašanja načina plačilnega prometa.

Michelangelo - nedosegljivi genij

Slikar, kipar, arhitekt in pesnik hkrati. Ogromna je njegova umetniška zapuščina, ki predstavlja enega izmed vrhunccev v vsej zgodovini umetnosti.

Po vsem kulturnem svetu proslavljam v teh dneh 400-letnico smrti enega največjih genijev sveta. Je to Michelangelo Buonarroti, duhovni velikan, ki je v sebi združeval talente kot nihče pred njim in za njim. Bil je: slikar, kipar, genialni arhitekt in še pesnik.

Rodil se je Michelangelo (izg. Mikelandželo) Buonarroti v Caprese pri Arezzu (Italija).

V šolo je šel v Firence in kmalu pokazal veselje do slikanja. Ker je imel oče smisel za sinovo željo — ta bi se namreč rad učil umetnosti slikanja, — je res ustregel fantovi prošnji. Tako je prišel kot 14-letni deček v umetniško delavnico Domenica Ghirlandaija.

Izkazalo se je, da je bil učitelj srečno izbran. Risarske vaje niso bile nikaka težava za učenca, ki je naglo napredoval.

Pri kiparju Lorencu de' Medici

Nekoč je nanoslo, da je mladenič spoznal tedaj znani kipar Lorenzo de' Medici (izg. Mediči) in ga vzel k sebi v uk. Kmalu je mojster spoznal in zaslutil v učenca Michelangelu ne samo izredno sposobnosti, temveč že kar genialnost.

Pripovedujejo namreč, da je nekoč Lorenzo med sprehodom po svojem muzeju opazil Michelangela, ki je ob kipu nekega starega favna (božanstvo, varuh čred) klesal glavo svojega favna. Lorenzo ga je pohvalil, prijazno pa je pripomnil, da tako star favn pač ne bi mogel imeti tako popolnih zob, kot mu jih je napravil mladi kipar.

Drugi dan pa je mojster opazil, da je favn že izgubil dva ali tri zobe, ki mu jih je oddalo Michelangelovo dilet.

Že prve naloge — prave umetnine

Dela, ki so bila za Michelangela šele prve naloge, so bile že tedaj prave umetnine. Ko je pesnik Poliziano videl relief (upodobitev) »Madonna della Scala, je mlademu umetniku dal za nalogo »Boj centavrov proti Lapitom«, kjer se Michelangelo ni naslonil na noben vzor iz antike.

Nato se je lotil ogromnega kosa marmorja, ki ga je že pred 40 leti pokvaril »Agostino di Duccio«. Iz tega je nastal slaven David, v katerem se energija telesa in globoka izraznost čudovito zlivata v uravnoteženo celoto.

Slikar — Michelangelo

Kot slikar je začel Michelangelo delati pozneje. Prva njegova ohranjena slika je »Sveta družina.« Tudi na tej sliki je

pokazal umetnik, da bo šel svojo pot. Skupina na sliki je v povsem drugačni drži, kot je bilo do tedaj v navadi.

Ko je bil Michelangelo star 30 let, ga je papež Julij II. poklical v Rim. Sveti oče si je želel namreč postaviti nagrobni spomenik. Med obema je vzkliko iskreno prijateljstvo. Toda kljub temu je mladi umetnik že po enem letu bivanja v »večnem mestu« enostavno pobegnil nazaj v Firence, kajti videl je toliko spletk in občutil toliko zavisti, da ni mogel več zdržati tam.

Papež ga je poklical nazaj in kljub zavistnežem, med katerimi je bil tudi slaven Bramante (arhitekt), je dobil Michelangelo nalogo za poslikanje stropa v Sikstinski kapeli.

Njegovi nasprotniki so bili namreč mnenja, da Michelangelo ne bo zmogel tako pomembnega dela. Toda namesto da bi ta stvaritev pomenila polom in poraz za mojstra-umetnika, se je iz njegovega napora rodila nedosežna umetnina, ki je pač lahko pomenila le poraz za vse Michelangelove nasprotnike.

V to mojstrsko delo je umetnik vložil štiri leta trdega dela, težav in bolečin. Nekoč je pozneje dejal »O Michelangelovem stropu v Sikstinski kapeli ni kaj razpravljati, mogoče ga je samo občudovati.«

Mojstrski kipi in slikarija v Sikstinski kapeli

Kot spomenik svojemu prijatelju, papežu Juliju II., ki je umrl 1513, je kipar izklesal »Mozesa«.

Leta 1524 je pričel delati nagrobni spomenik za Medičejce (slavno plemenitaško pokolenje iz Firenc), kamor je Michelangelo postavil štiri kipe. Dan in Noč ter Mraz in Zoro.

Tudi sveti oče Pavel III. je hotel znamenitega umetnika v Rim. Tokrat naj bi končal

slikarijo v »Sikstinski kapeli«. Pet let je slikar ustvarjal umotnino »Poslednjo sodbo«.

Dve desetletji je bil Michelangelo slaven arhitekt za stvaritve, ki so jih naročali papeži. Poleg njegovih raznih del je največje na tem področju »kupola cerkve sv. Petra«, široka 42 m in visoka 120 m.

Bilo mu je 98 let, ko je 18. februarja 1564 v Rimu umrl.

Vsemu kulturnemu svetu je Michelangelo zapustil toliko stvaritev-umetnin, da bo pač za zmerom ostal kot enkratni, genialen fenomen.

„Osservatore Romano“ o škofu Slomšku

Vatikanski list »Osservatore Romano« je dne 6. februarja objavil članek o škofu A. M. Slomšku. V članku pisatelj najprej poudari Slomškove besede pred smrtjo: »Ni potrebno, da jaz živim: toda potrebno je, da napravim svojo dolžnost do konca.« Nato omenja, da je bila predložena sv. kongregaciji zadeva za Slomškovo beatifikacijo. V drugem delu članka omenja Slomškove besede: »Sv. vera bodi vam luč, materina beseda bodi vam ključ do krščanske zveličavne omike« in pove, kako so se katoliški Slovenci vedno držali teh besed. Sledi kratko poročilo o slovesnostih v Mariboru za stoletnico Slomškove smrti in končno omenja člankar Slomškovo prizadevanje za zedinjenje kristjanov, bratovščino sv. Cirila in Metoda. Čla-

nek se zaključuje s prevodom Slomškove molitve za zedinjenje vseh kristjanov.

Od raznih krajev pa dobivamo poročila ljudi, ki so bili uslišani v svojih prošnjah, ko so se obrnili za pomoč k škofu Slomšku.

Delovanje Pavla VI.

● Papež je imenoval za svetovavca v papeškem uradu (kongregaciji) za semenišča in univerze hrvaškega frančiškana p. Karla Balića.

● Pavel VI. je v postnem času obiskal več župnij v rimskih predmestjih. Ob tej priložnosti je dejal, da je treba gledati v obraz statistični stvarnosti. Rim je imel še ne dolgo tega 200.000 prebivalcev; danes jih ima dva milijona. Razmere vodijo v glavna mestna središča množice ljudi, zlasti iz južnih delov Italije. Čim pridejo ti v stik z mestnim okoljem, izgube svojo versko tradicijo, ne hodijo več k maši in je že veliko, če se spomnijo in dajo krstiti svoje otroke. Kaj potem ostane od krščanskega oblikovanja posameznikov? Ljudje postanejo kakor čreda. Nekakšna zunanja kultura jemlje človeku dušo in ga pusti praznega. Zaključil je s poudarkom, da sta pri krščanstvu možni samo dve stvari; ali ga v polnosti živimo ali pa ga izdajamo. Današnje življenje pa zahteva ljudi, ki so ravnega in močnega značaja. Važno je, da izberemo med »da« ali »ne«. Važno je, da ne ostanemo na polovici, da nismo strahopetci in mlačneži, ki nihajo sem in tja.

Pisatelj knjige o Jezusovem življenju umrl

V Rimu je nedavno v 73. letu starosti umrl opat Jožef Ricciotti, pisatelj knjige »Jezusovo življenje«, ki jo imamo tudi v slovenskem prevodu. Opat Ricciotti je bil največji italijanski pisatelj nabožnih knjig, bil je v svojem življenju profesor zgodovine na univerzah v Rimu in Bariju in je napisal tudi knjige o zgodovini Izraela, o svetem Pavlu in rimskem cesarju Julijanu Odpadniku.

Slovenci posebno poznamo njegovo knjigo »Jezusovo življenje« v odličnem prevodu profesorja Vodeba. Knjigo je izdala naša Družba sv. Mohorja in je še vedno na razpolago. Je precej debela knjiga, pove pa toliko zanimivosti iz Jezusovega življenja, da jo človek znova in znova prebira. Če hočete zvedeti za podrobnosti in okoliščine Kristusovega trpljenja, kupite za letošnjo Veliko noč to Ricciottijevo knjigo!

Kratke kulturne vesti

● Eden najznamenitejših ameriških kiparjev Angelo Frudakis iz Atlantic Cityja bo izdelal Kennedyjev doprni kip. V ta namen je začel proučevati številne fotografije, ki prikazujejo bivšega ameriškega predsednika v najrazličnejših pozah.

● Komorna igralka in pevka Leonie Rysanek, slavna »Desdemona« v Verdijevi operi »Othello«, v Metropolitan-Operi (New York), je dobila povabilo od izraelskega prosvetnega ministra, naj bi izvedla pevsko turnejo v Izraelu. Koncerti (večeri ariji) so določeni za leto 1966: Tel Aviv, Jeruzalem, Haifa in še v nekaterih večjih krajih. Pela bi naj v italijanskem, francoskem, nemškem in angleškem jeziku.

● V Montevideu so se začele proslave v zvezi s 400-letnico smrti Michelangela Buonarottija. Program predvideva vrsto predavanj, razstav, filmskih prikazov ter literarni natečaj. Na otvoritveni svečanosti, ki jo je prenašala tudi televizija, je govoril o Michelangelu prof. Salvatore Candido, kulturni ataše pri italijanskem veleposlaništvu v Montevideu. Za njim je še govoril ing. Enrique Chiancone, predsednik urugvajskega odbora za proslavo 400-letnice smrti Michelangela.

● Muzikologinja Helene Deregis, profesorica za klavir na glasbenem zavodu Briccialdi v Terniju, je našla v knjižnici tega zavoda štiri doslej neznane skladbe Giacomina Carissimija.

● Orkester zagrebške Filharmonije bo marca odpotoval na desetdnevno gostovanje po Avstriji in Češkoslovaški. Od 17. do 24. bo nastopil na Dunaju, v Linzu, Salzburgu in v Pragi. Pod vodstvom dirigenta Milana Horvata bo ta ansambel igral dela Papandopula, Hindemitha, Čajkovskega, Stravinskega, R. Straussa in Brahmsa. Zagrebška Filharmonija se je tudi že dogovorila za sodelovanje na letošnjih Dubrovniških poletnih igrah, za oktober pa ima v načrtu turnejo po mestih Zveze republike Nemčije.

● V Milanu je bila v »Scali« premiera Verdijevega »Macbetha«. Dirigiral je Hermann Scherchen, režiser pa je bil Jean Vilar. V glavnih vlogah so peli Birgit Nilson, Giorgio Merighi, Bruno Prevedi, Giangiacomo Guelfi, Ivo Vinco in Mirella Fiorentini. Prva plesalka je bila Carla Fracci.

● Ameriški komunist Marc Blitzstein, star 58 let, je včeraj postal žrtev avtomobilske nesreče na otoku Martinique. Blitzstein, ki je bil tudi član ameriškega državnega inštituta za umetnost, je od 1. 1960 pripravljaval opero o Saccu in Vanzettiju; uprizoriti bi jo morali v »Metropolitanu«.

Anekdote o Ponchielliju

O komponistu in raztresenem profesorju Ponchielliju krožijo različne legende. Četudi odštejemo tem zgodbam, vse tisto, kar ljudje tako radi dodajo, pridemo do zaključka, da sta takšna raztresenost in popolna odmaknjenost od resničnosti izvirali iz slabe prilagojenosti.

Nekaj anekdot smo že zadnjič povedali. Sedaj pa še nekaj drugih najzanimivejših zgodb iz skladateljevega življenja.

● Če ga je ujel dež, kadar ni imel dežnika, je stekel domov ponj in je potem nadaljeval pot, ne da bi ga odprl.

● Nekega dne skladatelj ni prepoznal lastne žene na ulici.

● Druga večera jo je pustil v Skali (Milanska Opera — najznamenitejša opera v Italiji) in se je odpravil sam domov.

„Tereza! Kje si bila?“ je zaklical, ko se je pozneje vrnila. „Saj nisem vedela, da si odšel.“

● Triletnega sina je pozabil v kočiji in šele doma je pogrešil otroka.

● Nekega večera se je šel potepat; plezal je po braniku Porte Vittorie in je padel. Tudi tedaj, ko ga je straža priprla v prepičanju, da je tihotapec, se ni dal spoznati, četudi je bil v Milanu tako poznan, da bi ga izpustili že ob sami navedbi imena. Po poznejših skladateljevih izjavah mu enostavno ni prišlo na misel, da bi stražarjem povedal, kdo je.

● Od vseh anekdot je morda najboljša ona, ki se je pripetila na plesu, kamor je bil povabljen.

Sedel je ob strani, ko se mu je približala gostiteljica: »Mojster, zakaj ne plešete?« — Vljudno je vstal in ponudil roko, toda ne gostiteljici, temveč uniformirani strežajki, ki je stala ob njem. — Odplešala sta valček, preden ga je mogla prepričati, da si ni izbral prave soplesalke.

Pragozd se maščuje

V svetovnem tisku smo našli čudno poročilo, da je neki nigerijski list napadel slavnega humanista in dobrotnika Afričanov, zlasti bolnikov, zdravnika dr. Alberta Schweitzerja, ki velja v Evropi za pravi simbol dolžnosti, ki jo ima do »nerazvitih narodov: ter je že pred mnogimi desetletji, ko »pomoč nerazvitim« še nikakor ni bila v modi, budil civiliziranemu svetu vest v tem pogledu. Vendar pa današnji »emancipirani« črnci niso zadovoljni s tistim, kar je storil dr. Schweitzer zanje, ker se jim zdi, da je bilo premalo in da slaven filozof, glasbenik in zdravnik pri tem le ni občeval z njimi kot s popolnoma enakovrednimi ljudmi.

Ta črnski napad na dr. Schweitzerja, ki uživa velikanski ugled — po moralni avtoriteti v današnjem svetu ga le malokdo doseže — je povzročil v zahodnem tisku nekoliko začudene in nevoljne komentarje. Veliki münchenški dnevnik »Süddeutsche Zeitung« je zapisal:

„Pragozd se maščuje nad pragozdnim doktorjem. Toda ne tako, kot bi bilo pričakovati, da bi namreč ugonabljal Alberta Schweitzerja v njegovem 89. letu s pikom črnce muhe. Ampak s sredstvi, o katerih se njemu, pragozdu, še sanjalo ni, ko je človekoljub iz Alzacije ustanovil v Lambarene svojo zdravstveno postajo: z dialektičnim materializmom in časniki polemiko. Neki nigerijski list s praafriškim naslovom »Daily Times« očita pragozdnemu zdravniku, da v desetletjih svojega dela ni v resnici ničesar storil za Afriko in da ga je treba imeti s stališča med tem časom že razsvetljene črne celine za čisti anahronizem.“

„PRAGOZD NAIVNOST“

To ima torej za svoje človekoljubje in za to, da se je odrekel dvema pomembnima karierama v domovini, da bi se lahko posvetil tretji — nalogi, da bi pomagal tam, kjer je bila sila največja. Toda vprašanje hvalečnosti je pri tem le postranskega pomena. Bolj nas zanima še vendarle precej pragozdna naivnost, s katero sodi tisti časnikar delovanje Alberta Schweitzerja samo po tem, če je bilo »koristno« za Afriko, nadaljuje »Süddeutsche Zeitung«. Njegov glavni argument je ta, da ni Schweitzer prišel k svojemu delu nobenega afriškega zdravnika in nobene črne bolniške sestre. Zanimaril je baje — in to je edina določna trditve o nedokazani trditvi — za Afriko posebno važni vzgojni problem.

Če gledamo na stvar tako, je morda ta očitek nekoliko upravičen. Le da pri tem člankar popolnoma spregleda, da Schweitzer do Afrike nima odnosa poklicnega pomočnika pri njenem razvoju, ampak v vsej skromnosti le odnos človekoljubnega, zavednega sočloveka. Prekunštni, totalni Afričani v Nigeriji mu očitajo — točno rečeno — ravno tisto, kar Albert Schweitzer je. Pri tem pa pozabljajo na dejstvo, da je njegov, v njihovih očeh predpotopni humanizem vendarle nekaj storil »za Afriko«. Da je namreč izrazil zavestno bojno napoved samo komercialnemu kolonializmu. In pozabljajo tudi na to, da bi naše visokocenjene »države v razvoju« brez idealistov dr. Schweitzerjeve vrste danes morda še ne uživale državne samostojnosti, katero jim z veseljem privoščimo.

Naše prireditve

Farna mladina iz Št. Janža
bo priredila v nedeljo, 15. marca, ob pol
8 uri zvečer v farni dvorani v
Št. Jakobu
zanimivo ljudsko igro iz flamskega življenja
»Župnik iz cvetočega vinograda«
Iskreno vabljeni!

VABILO

Pri Šoštariju v Globasnici bo v nedeljo,
dne 15. marca 1964 zaključek šivalnega
tečaja.

Razstava bo odprta že ob 10. uri dopol-
dne. Začetek kulturnega programa bo ob
pol treh popoldne.

Tečajnice pa bodo dale igro »Najdena
hči«.

Vabijo tečajnice

„ODER MLADJE“

uprizori v nedeljo, dne 15. marca, ob pol
3. uri popoldne v farni dvorani v Vogrčah
in ob pol 8. uri zvečer pri Marinu v Li-
bučah zanimivo igro iz južnoameriškega
pragozda

IN POTEBO NOČ.

Prisrčno vabljeni!

Vojvodski prestol pri Gospe Sveti

Da so se že za časa Korotanskih voj-
vod delile pravice pri knežjem kamnu in
vojvodskem prestolu, ki je oddaljen dve uri
hoda iz Celovca, nam nazorno opisuje naš
najstarejši zgodovinar opat Ivan Ve-
trinjski, ki je živel v času Tirolskih vojvod
1280—1340.

Ta nam je opisal običaje, ki so se vrstili
na tem zgodovinskem kraju. Kdaj se je
ta običaj pričel, točno ne vemo. Vemo samo
to, da je bil 1. septembra 1286 ustoličen
Majnhard Tirolski, ki mu je sledil Habs-
burčan Oto Veseli v letu 1335 in nato voj-
voda Albrecht Hromi v letu 1338. Ali so
bili Rudolf IV. in njegovi nasledniki, vojvo-
da Albrecht III., Leopold Pravedni, Vilhelm
in Leopold Debeli, po starem ustoličeni, ni
znano.

Gotovo pa je, da je bil vojvoda Ernest
Železni še po starem ustoličen, in sicer
18. marca 1414. Torej točno pred 550 leti.
Njegov potomec Miroslav je opravil to v
bližnjem Št. Vidu. Sin Maksimilijan je hotel
stare običaje obnoviti, pa so mu razni sta-
novi to preprečili.

Nadvojvoda Karel, ki je leta 1554 nasto-
pil vladati in tudi sam prišel na Koroško, je
na Gosposvetskem polju samo prisegel,
ravnotako njegov sin cesar Ferdinand 1567.
Po tem letu ni nobeden vojvoda ali vladar
sedel na tem starem častitljivem prestolu.

Cesar Ferdinand III. je prejel prisego zve-
stobe in pokorščine 26. 5. 1631. samo po
zastopniku, ravnotako Ferdinand IV. leta
1651. Cesar Leopold, ki je leta 1660 sam
prišel na Koroško, je opravil ceremonije
v dvorani deželnega dvorca v Celovcu. Prav
tako tudi Karel VI. leta 1728.

Od tega časa so se deželni stanovi po-
klonili svojemu novemu vojvodi samo v ce-
sarskem gradu na Dunaju.

Kamniti vladarski prestol pa je nema pri-
ča nekdanje deželne samostojnosti, kjer se
je opravljal prisega v slovenskem jeziku.
V tem jeziku pa je moral vsakokratni knez
dajati odgovor, kar priča napis na tem pre-
stolu.
R. K.

DRUŽBA SV. MOHORJA V CELOVCU

bo sprejela v prihodnjih mesecih

1.

pridnega, vestnega in poštenega fanta iz
verne slovenske družine z dovršeno glavno
šolo ali nižjo gimnazijo za
tiskarskega vajenca.

2.

pridno, vestno in pošteno dekle, ki ima ve-
selje za trgovinski posel, z dovršeno glavno
šolo ali nižjo gimnazijo kot
trgovsko vajenka.

v svojo trgovino s knjigami, pisarniškimi
potrebinami in devotionalijami.

Starše,

ki želijo, da se njihov otrok upošteva pri
izbiri, prosimo, da to čimprej sporočijo na
naslov:

Družba sv. Mohorja v Celovcu,
Viktringer Ring 26.

Pri nas na Koroškem

SELE

(Po občinskih volitvah)

Občinske volitve so pri nas v nedeljo,
1. marca, potekle v redu in miru. Ker se
je število občanov skrčilo pod en tisoč, v
novem občinskem odboru ne bo več kakor
prej enajst, marveč le 9 odbornikov. Naša
stranka bo v njem zastopana s tremi, socia-
listi s petimi in ljudska stranka z enim od-
bornikom.

Številčno so od zadnjih občinskih volitev
socialisti nazadnje za 42 glasov, mi smo
pridobili 15 glasov, ljudska stranka je osta-
la pri istem številu. Ni veliko manjkalo, pa
bi bil izvoljen še en odbornik iz naše srede.
Vsa čast našim volivcem, dobro so se dr-
žali! Nekateri nasprotniki so se znašali nad
našimi lepaki in jih trgali, kar jim pa ni
nič koristilo. Volivna udeležba je znašala
dobrih 84 odstotkov.

Zdaj naj novo izvoljeni odborniki stran-
karska nasprotja potisnejo v kot in skupno
in složno skrbijo za napredek in dobrobit vse
občine!

Podporno društvo proti požarnim nezgo-
dam v Selah javlja vsem članom, da bo
na dan sv. Jožefa po drugi maši redni občni
zbor pri Mažeju.

SELE — BAJTIŠE

(Karla Močnika ni več...)

Karel Kavar, posestnik mogočne Močni-
kove kmetije na Zgornjih Bajtišah, žage in
lesni trgovec, je bil pred nekaj leti operi-
ran na želodcu. Prišel je spet k moči in je
bil videti zdrav. Zadnji jesen pa je spet za-
čutil, da nekaj ni v redu. Zdravniški pregled
je dognal raka v drobovju. Temu je podle-

gel in je v torek 3. marca zjutraj umrl še le
v 53. letu starosti. Zapušča po 16-letnem
srečnem zakonu ženo, hčerko in sina.

Zadnji počitek je dobil na Bajtišah poleg
svoje pred štirimi leti umrle matere. Na
zadnji poti ga je spremljala velika množica
sosedov in znancev od blizu in daleč. Po-
grebne obrede sta opravila domači in ka-
pelski župnik. Ta g. župnik je pokojniku
par dni prej podelil svete zakramente, ko je
ta zaradi zdravniške oskrbe bival pri svo-
jem polbratu pri Štajraru v Goričah.

Rajnemu želimo blaženo večnost, preo-
stalim pa izražamo iskreno sožalje.

LOGA VES

V soboto, 29. februarja, smo položili k
večnemu počitku 80 let staro ženo Barbaro
Ogris, pd. Hribernikovo mater.

Rajna je bila mirna, delavna in zelo ver-
na žena. Pred dvema letoma ji je umrla hči
Olga, žena našega trgovca Maksa Černica.
Ta izguba jo je hudo prizadela. Druga hči
Beti ji je bila velika opora v njeni dolgi
težki bolezni.

Pogrebne svečanosti je opravil ob veliki
udeležbi ljudstva č. g. župnik Franc Rep-
nik, ki je imel tudi lep, primeren govor. Do-
mači pevci so ji zapeli doma, v cerkvi in
na grobu v srce segajoče žalostinke.

LEDINCE — MALENCE

Našo bivšo sodelavko v Mohorjevi tiskar-
ni Rezko Hobel, por. Novak, je razveselil
sinček - prvorojenček, ki je zagledal luč sve-
ta v beljaški bolnici dne 28. februarja 1964
in dobil ime Peter - Mihael. Čestitamo in že-
limo obema krepkega zdravja!

Koroška dijaška zveza

slovenskega izvora, nam priča število po-
dobnih ustoličenj pri Čehih in pri Črno-
gorcih. Pri Nemcih takega obreda ne naj-
demo nikjer.

Koroška dijaška zveza je sklenila, da bo
v počitnicah na slovesen način proslavila
550-letnico zadnjega ustoličenja.

Tudi dekleta so bile v preteklem mesecu
aktivne. V okviru dekleško-izobraževalnega
krožka so imele tudi dva sestanka. Na pr-
vem so se pogovarjale o razpravi univerzi-
tetnega prof. ddr. Hlickmana »Heimliches
Europa«, ki so jo zasledovale v našem Te-
dniku. Ob koncu živahne diskusije so skle-
nile, da se bodo odslej bolj zanimale za
zgodovino in politiko našega naroda.

Na drugem predavanju je ga. prof. Hro-
nekova na zanimiv način nakazala dobre
in slabe strani splošne blaginje. Opozorila
nas je na množice takih, ki jim še mnogo
manjka do nujnejših stvari. Pri njih o
blaginji pač ni govora.

Mislím, da moremo biti zadovoljni s pe-
strim programom Koroške dijaške zveze.

iv

Za tiskovni sklad so darovali:

Tajbl Ana, Žihpolje, 4.—; Cerep Pavla,
Humelše, 3.—; Sluga Marija, Remšenik,
2,50; Schupanc Stefaniya, Remšenik 2.—;
č. g. Ulbing Tomaž, Skočidol 2.—; Karničar
Valentin, Obirsko, 2.—; Frantar Jožef, Na-
gelče, 2.—; Jenschatz Luka, Podjuna, 2.—.
Dr. Franc Breznik, Linz, 38.— šil.

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Petek, 13. marca — ni predstave. — Sobota, 14.
marca ob 10. uri: Der Barometermacher auf der
Zauberinsel (Izdelovalec barometrov na čarobnem
otoku); zaključna predst. za šole, — in ob 19.30:
Der Barometermacher auf der Zauberinsel. — pre-
miera; 14. predst. za A-abonmá in GWF-petek;
10. predst. za GWA-petek. — Nedelja, 15. marca,
ob 15. uri: Der Barometermacher; 9. prest. za GWA-
nedelja. — Sreda, 18. marca, ob 10. uri: Der Baro-
metermacher — zaključna predst. za šole in ob
19.30: Der Barometermacher; 14. predst. za B-abon-
má in GWF-sreda; 10. predst. za GWA-sreda. —
Četrtek, 19. marca, ob 14.30: Der Barometermacher;
zaključna predst. za podočeljsko mladino.

Za vse predstave velja tudi prosta prodaja vstop-
nic in abonmá.

Pevsko društvo JAKOB GALLUS-PETELIN Celovec

Pevska vaja je zopet prihodnjo soboto, to je
14. marca 1964 ob dveh popoldne v Heim-
lingerju.

Na svidenje!

Vaš pevovodja

Dražba rumenega goveda v Št. Vidu ob Glini

Sejem, ki ga je priredila »Živinorejska
zveza« za rumeno govedo je bil v sredo,
4. marca v Št. Vidu ob Glini dobro obiskan.

Navzoča sta bila tudi živinorejski direk-
tor dr. Körber in načelnik okrajne »Kmeč-
ke zbornice« Wachernig iz Št. Vida ob Glini.

Na sejemo so prignali 23 bikov in 19 krav.
V kvaliteti je bilo opaziti napredek. Poleg
mladih bikov so bile tu prvič breje telice,
pristne potomke uvoženih bikov rumenega
goveda. Omembe vredna je kljub mladosti
teža bikov. Saj so tehtali povprečno 529 kg,
pri povprečni starosti 17 mesecev.

Dražba je potekala neenakomerno, kajti
povpraševanje in cena sta nihali. Pri bikih
so dosegli najvišjo ceno 16.500 šil. Medtem
ko je bila povprečna cena pri bikih 9.570
šilingov in pri kravah 7.940 šilingov.

Pičla ponudba krav pa ni mogla zado-
voljiti povpraševanja.

Naš otrok postaja trmast...

„Kako se je spremenil ta naš otrok! Prej
tako ubogljiv in priazen, postaja sedaj či-
sto drugačen. Rad je ubogal, če sem mu
kaj ukazala, a sedaj, ko postaja večji, saj
gre v tretje leto in že pričinja malo razu-
mevati, je pa vsak dan slabši. Po kosilu se
brani iti spat. Užaljen je za vsako stvar.
Včasih se spomni in mi prične odpirati in
zapirati hladilnik in ne pomaga ne lepa ne
grda beseda. Ali pa hoče pregledati vse
knjige v knjižni polici, jih polovico vzame
ven in seveda potem še pospraviti noče.
Tudi z igračami je tako. Vse razvleče in
povsod ležijo. Ko pa jih je treba pospraviti,
je strašno utrujen. Včasih me kar gleda in
se poskusi smejati, če se bom morebiti tudi
jaz in mu prizanesla. Da bi ubogal, mu še
na misel ne pride. Dokler ne padeta ena ali
dve po zadnji plati.“

Mislím, da smo podobne primere doži-
vele že vse mamice. Po drugem letu se v
otroku prične vzbujati volja. Do sedaj je
šla otrokova razvojna pot bolj mirno, ali pa
smo jo morda bolj razumele. Vsakemu se
zdi razumljivo, da je otrok siten in da joka,
kadar mu rastejo zobčki. Ko pa prične uve-
ljavljati svojo voljo, bi pa radi, da bi upo-
števal vedno le našo. Zato je zelo važno,
kako vzgajamo v tej dobi. Otroku moramo
razložiti, zakaj naj dela tako in ne druga-
če. Večkrat mu pomagajmo, da se bo sam
odločil tako, kakor bi mi želeli. Da ne bo
imel prilike kazati svoje trme, skušajmo
to preprečiti. Če vidimo, da, recimo, ni čas
za igranje, obrnimo njegovo pozornost pra-
vočasno drugam. Povejmo mu, kaj naj de-
la; drugič pa mu pomagajmo pri igri.

Dve stvari sta zelo nevarni v tej dobi:
da otroku vedno pustimo, da dela, kakor
sam hoče, ali, da ga silimo, da upošteva
le našo voljo. Oboje je pogubno. Če pustimo,
da otrok dela vedno po svoji volji, bo
iz njega postal tiran, v nesrečo sebi, svo-
jim staršem in vsej skupnosti. Če pa ga bo-
mo le silili k poslušnosti, se lahko zgodi,
da vzgojimo otroka, ki bo brez lastne volje,
ali pa naredimo iz njega potuhnjence. Zelo
dobro vpliva pohvala, če mu rečemo: Vidiš,
kako lepo je, če pridno ubogaš. Mama te je
zelo vesela in angelček varuh je zapisal
v zlati knjigi, da si lepo ubogal. Na lep
način in s potrpljenjem se da veliko doseči.

Vzrok otroške trme in neposlušnosti so
včasih tudi razne lastnosti, ki se počasi po-
javljajo: lenoba, sladkosnednost, radove-
dnost, pri punčkah tudi zelo rada nečimr-
nost. Tudi so nekateri otroci zaprti in ne-
dovzetni za vsako besedo in za vsak vpliv
od zunaj. V takih primerih se ne sme po-
puščati in, če ne gre drugače, je treba tudi
kaznovati. Tu moramo paziti, da ne kaznu-
jemo v jezi. — Kar se tako rado zgodi. —
Če kaznujemo z jezo, otrok zelo dobro čuti
in kazni mu bolj škodi, kakor pa koristi.
Ako pa kaznujemo resno, mirno, otrok ču-
ti, da je zaslužil kazni in bo drugič že paz-
lil. Čut za pravičnost ima otrok zelo raz-
vit.

Ako hočemo, da bo otrok imel lep značaj,
da bo nekoč osebnost z lepimi in plemenitimi
lastnostmi, moramo vzgajati, da bo otrok
mogel videti v svojih starih zares
ideal in imeti v njih prvi in najlepši zgled.
Mlada mati

Krasen uspeh ljubljanske Opere v Celovcu

Kulturna izmenjava med Koroško in Slovenijo ponovno izpričala dobro sosedstvo. Predstavi „Macbetha“ in „Gioconde“ dokazali visoko raven umetniškega ustvarjanja slovenske Opere. Sprejem gostov v prostorih deželne vlade.

Verdijev „Macbeth“ - nepozabno doživetje

Zanimivo je, da strokovna glasbena kritika glede Verdijevega „Macbetha“ ni enotnega mnenja.

Tako trdijo eni, da je Verdi izmaličil Shakespearov dramo. Opirajo se namreč na dejstvo, da je njegov scenarij preveč preprost; brez prave hrbenice in da na gledališkem odru ne more priti do resnične veljave.

Ta stroga kritika pa je povsem neupravičena, pravijo drugi glasbeniki. Oni so šli v stvari globlje in trdijo, da Verdi Shakespeara ni le spoštoval, temveč ga je tudi temeljito poznal.

Verdi je prebiral Shakespeara že v zgodnji mladosti in tudi v svoji korespondenci znova potrjuje svoje spoštovanje do enega največjih dramatikov kulturnega sveta. Ta kritika je mnenja, da niti v Verdijevih poznejših operah, kot so „Othello“ in „Falstaff“, ne bi mogli najti kaj več Shakespeara kot v njegovi pri operi „Macbeth“.

Strobel o operi „Macbeth“

Ko je svetovnoznani režiser Maks Reinhardt („Burgtheater — Dunaj“) prvič slišal Verdijevo opero „Falstaff“, je rekel, da je imel v tej operi priložnost spoznati nov, z živim impulzom prerajen pogled na Shakespeara in da je najbolj zanimivo to, da je ta novi pogled moral odkriti ravno italijanski glasbenik.

In prav ta ocena tako slovitega režiserja potrjuje, da ima glasbena kritika, ki zagovarja opero „Macbeth“, prav.

Verdijev „Macbeth“ je v dramaturškem smislu bolj zgrajena opera kot vse opere pred njo in tudi boljše kot mnoge njegove poznejše opere. Kljub temu, da je ostal Verdi tudi v „Macbethu“ pri svojih glasbenih formah: arija, duet, cabaletta, cavatina, marš itd., pomeni gradnja celotne opere „Macbeth“ pravo novost.

Slavni nemški muzikolog Strobel je o tej operi zapisal: „Prav gotovo lahko tudi v tej operi najdemo tradicionalno šablono. Toda to v tej operi ni več važno. Kajti dramatični viški so se prelili v muzikalne viške, ki delujejo nenavadno elementarno. Scena Macbethovega oklevanja pred umorom, velika scena in duet po umoru, skoraj porogljiva in ostra motivika Lady Macbeth, Banquova groza ob pogledu na umorjenega kralja, vse to in še mnoge druge scene razodevajo veliko ustvarjalno silo zrelega Verdija.“

Predstava „Macbetha“

Pa se povrnimo sedaj k naši uprizoritvi Verdijevega „Macbetha“ ljubljanske Opere v celovškem gledališču.

Ob mislih na izvajanja dvojne glasbene kritike nam pač ne preostane drugega, da se postavimo na stran večine, ki na glasbenem polju nekaj velja in ki v ustvarjalcu ne vidi samo pomanjkljivosti, temveč tudi ono, kar je v umetnini dobrega in svetlega. In tako je tudi prav, kajti, če pomislimo, da je bil Verdi, ko je komponiral opero „Macbeth“ star šele 29 let, potem moramo pač priznati genialnost tega od Boga nadarjenega skladatelja.

Predstava „Macbetha“, ki jo je v soboto zvečer dala Opera iz Ljubljane, nam je pač potrdila resnico, da je to nadpovprečna umetnina.

Prav tako pa je tudi slovenska Opera potrdila svoj sloves, ki ga uživa ne samo doma, ampak tudi v tujini. To je glasbena ustanova, ki se lahko kosa po svojem umetniškem ustvarjanju z velikimi svetovnimi odri.

O ljubljanskih gostih, ki so uprizorili pri nas opero „Macbeth“, moremo govoriti samo s priznanjem.

Scenarij in režija

Viktorju Molku, ki je poskrbel za scensko likovno stran je uspelo dati operi ono podobo, ki jo zahteva dramatik Shakespeare. V celi operi nismo videli niti ene prijazne slike. Vse je bilo tako mračno in temno in celo narava se je odela v nevihto, grom in bliske. Od trenutka, ko se dvigne zastor pa do konca predstave spremeni človeka samo občutek strahu. Scenografu je uspelo zares ustvariti z zunanjim scenarijem nekaj nenavadnega. Poleg tega

je uspelo scenografu še povečati učinek z močno uporabljajočimi svetlobnimi reflektorji.

Kostumografka Mija Jarčeva je dala zboru in solistom primerne kostume, ki so se prav dobro prilagajali okolju.

Režiral je opero Hinko Leskovšek, ki je jasno očrtal značaj posameznih oseb na odru in duševno odlično osvetlil in poglobil njihovo igro. Izmed množičnih prizorov se mi je najgloblje vtisnil v dno duše izrazit prizor s prikaznimi.

Stvaritve ljubljanskih umetnikov

Verdijeva glasba — nudi pač s svojo široko sprevno linijo pevcem-umetnikom vso priložnost, da se razpojejo.

Tako je tudi z njegovim „Macbethom“. Težišče izvajanja celotne opere je pač na nosilki glavne vloge „Lady Macbeth“. Saj mora peti kar 5 velikih arij.

Nosilka glavne vloge Vanda Gerlovičeva v vlogi „Lady Macbeth“ je ustvarila idealen tip te po časti grabežljive „Lady“, ki doseže svoj višek v 8. sliki 3. dejanja, ko nora tava po mračnih hodnikih gradu. Človeku skoro vstajajo lasje ob grozljivem dejanju. S svojim dramatičnim sopranom je ustvarila vso lepoto muzikalnega teksta. Bila je prava pevka interpretka glavne vloge.

Drugi nosilec glavne vloge, poveljnik kraljeve vojske „Macbeth“, Samo Smerkolj, je s svojim krasnim baritonom pel in igral tako, da nam je postala mračna usoda tega nesrečnega, ki je postal večkratni morilec samo pod vplivom svoje soproge, čisto blizu. Njegov glas zmaguje z lahkoto višine in nižine. Bil je zares idealen nosilec druge glavne vloge.

Večjo vlogo v tej operi je imel še Banquo,

Ponchiellijeva „Gioconda“ umetniški dogodek prve vrste

V nedeljo popoldne pa so nam ljubljanski umetniki dali opero „Gioconda“. To je edina Ponchiellijeva opera, ki se je obdržala na opernih deskah.

Opero je skladatelj komponiral med leti 1875 in 1876. Osmega aprila je bila premiera v Skali. Dirigiral je prav tisti Faccio, ki je dobil službo v konservatoriju, ki bi jo morali dati Ponchielliju. Libretist, s podpisom Tobia Gorio, je bil znameniti Arrigo Boito.

Premiera je imela za komponista prodoren uspeh. Publika je poklicala Ponchiellija sedemindvajsetkrat pred zastor in je zahtevala dve ponovitvi: preludij in arijo „Nebo in morje“. Opero pa so kritizirali zaradi dolžine in nekaterih nepotrebnih mest.

„Gioconda“, ki smo jo slišali pri nas, se razlikuje od originala, le četrto dejanje je ostalo nespremenjeno.

Televizijske
aparate in
radijske
aparate vseh
znamk

PODJUNSKA TRGOVSKA DRUŽBA
Bratje RUTAR & Co.
Dobrla ves-Eberndorf tel. 04236-281

Komponist Ponchielli je s to stvaritvijo postal resnično slaven in tako dokazal, da je izrazil operni komponist, ki je znal v delu razpresti glasbo v solistične arije, duete, tercete, zборе, balet in druge ansamble. Posrečilo se mu je ustvariti veliko in znamenito opero, ki še danes živi in razveseljuje s svojo sprevno italijansko muziko tisoče navdušenih občudovalcev operne glasbe.

Ljubljanska uprizoritev

Opero je režiral znani režiser Drame in Opere, igravec, publicist, prevajalec in mnogoletni gledališki pedagog: Ciril Debevec, ki je pred dvema letoma slavil 35-letnico umetniškega dela v SNG (Slovenskem narodnem gledališču).

drugi poveljnik kraljeve vojske — bas Danilo Merlak. Bil je v igri in petju izvrsten, notranje doživet in močan.

V ostalih manjših vlogah so še nastopali: mezzosopranistka Božena Glavak (dvorna dama „Lady Macbeth“); tenor Miro Brajnik (Macduff - škotski plemič), ki je bil glasovno odličan; tenor Drago Čuden (Malcolm, sin kralja Duncana); bas Friderik Lupša (zdravnik); bariton Vladimir Dolničar, ki je s svojim krasnim glasom podal dvojno vlogo: sl in morilca.

Še posebej moramo omeniti zelo lepo ubran in glasovno odličan tercet večš: Milica Polajnar (sopran), Jasna Podolšek (mezzosopran) in Bogdana Stritar (alt).

Zborom je posvetil Verdi v tej operi posebno pozornost. Zbore je odlično našural zborovodja Jože Hanc.

Orkester pod taktirko Demetrija Žebreta je spremljal soliste in zbor brezhibno, čisto, zvočno in plemenito, ki je dosegel svoj višek v prizoru na piru (2. dejanje, 5. slika).

Sprejem v prostorih deželne vlade

Po predstavi je koroški deželni glavar priredil članom ljubljanske Opere v prostorih deželne vlade slovesen sprejem, ki so se ga udeležili tudi številni zastopniki javnega življenja Koroške in Slovenije.

Deželni glavar je imel pri tem na goste kratek nagovor, v katerem se je zahvalil ljubljanskim umetnikom za tako krasen kulturni večer.

Izrazil je tudi veselje nad tem, da se čutijo spoštovani umetniki dolžne izmenjavo kulturnih odnosov, ki so si jo zastavili pred 12 leti, še nadalje gojiti in razvijati.

Odgovoril mu je dr. Marijan Breclj, predsednik Ljudske skupščine Slovenije. Še enkrat je omenil besede deželnega glavarja, da smatra za važno, da se vršijo taki kulturni stiki, kajti ti lahko samo ugodno vplivajo na meddržavne odnose.

Ob koncu je še dejal, da je vesel, ker bodo mogli v kratkem pozdraviti v Ljubljani celovške umetnike.

Režiserju se pozna, da je doma v drami in operi, zato je ustvaril predstavo, ki jo je zvil v eno samo harmonično celoto in ki bi lahko služila za vzor tudi velikim opernim hišam.

Ponchiellijeva opera daje s svojo lahko, in sprevno melodiko solistom in zboru možnost, da pokažejo svoje pevske kvalitete.

In to se je pokazalo tudi pri uprizoritvi opere v Celovcu. Saj je pomenila ta „Gioconda“ pravi triumf za ljubljanske pevce.

Naslovno vlogo Gioconda je pela sopranistka Vanda Gerlovičeva, ki je pela tudi „Lady Macbeth“. In kdor je slišal obe opere, mora priznati, da je pela „Gioconda“ še boljše. Umetnica je dokazala, da je pevka velikega formata. To je prišlo še posebno do izraza v znameniti ariji v 4. dejanju. Nehote mi je prišla primerjava v tej vlogi s slavno pevko jugoslovanskega porekla Zinko Kunčeva (metropolitanska opera New York). In morda ta primerjava ni pretirana.

Lauro je pela s krasnim mezzosopranom Božena Glavakova. Bila je tudi po zunanosti in igralsko očarljiva Laura.

Slepo Giocondino mater je pretresljivo podala altistka Bogdana Stritarjeva. Njen glas pridobiva na lepoti in moči. Če se spominjam pevke, ko smo še pred vojno skupaj peli — kvartet „Fantje na vasi“ in tercet „Sester Stritarjevih“, — potem moram pač ugotoviti velikanski napredek te nadarjene pevke.

Enza je pel tenorist Rajko Koritnik, ki spominja na italijanske pevce. V svoji veliki ariji iz 2. dejanja „Nebo in morje“, je dosegel višek in tudi zaslužen priznanje občinstva z bučnim aplavzom.

V vlogi Barnabe je nastopil odlični bariton Edvard Sršen, ki je tudi igralsko prav dobro rešil svojo veliko vlogo.

Alvisa je izvrstno pel in igral basist Danilo Merlak.

V manjših vlogah so peli še baritonist Miro Dolničar, tenorist Kobal in drugi.

Prav posebej moramo omeniti na tem mestu še krasno baletno glasbo „Dan in noč“ iz 3. dejanja, ki tvori pravi muzikalni biser opere „Gioconde“. Balet je žel navdušen aplavz, kjer sta se še posebno odlikovala solo plesalka Lidija Sotlarjeva (kraljica noči) in solopesalec Janez Mejač (sončni kralj).

ZA GOSPODARJE:

Drobni nasveti

● Semena. Pred uporabo preizkusimo, kako kalijo. Naštejemo 100 semen katerekoli rastline in jih položimo na vlažen pivnik, ki leži na krožniku. Večja semena lahko preskusimo tudi na navlaženi mivki. Krožnik z mivko ali pivnikom ter semeni postavimo na topel in svetel prostor. Skrbimo, da ima seme stalno dovolj vlage. Čez nekaj dni seme vzakli. Preštejemo, koliko jih je vzaklilo. To število je hkrati tudi odstotek, ki pomeni, kakšna je kalivost tega semena. Če je kalivost slaba, moramo sejati več tega semena ali pa kupiti boljše.

● Siljenje krompirja. Če bi radi pohitili s pridelkom zgodnjega krompirja zato, da bi ga čimprej dali na trg, tedaj 50 do 60 gramov težke gomolje silimo. S tem delom začnemo že sedaj, to je 35 do 40 dni pred saditvijo. Gomolje pred tem razkužimo v 0,5 odstotni raztopini formalina. Nato zložimo gomolje v dve do tri plasti in jih držimo na toploti 10 do 15 stopinj v osvetljenem prostoru.

● Deteljno seme. Pri nakupu zahtevajmo potrdilo o kakovosti, čistosti ter o sorti.

● Pujski. Pri nakupu bodimo previdni in se v kupoprodajni pogodbi zavarujemo pred morebitno prevaro glede zdravja živine.

Uporaba zdravega semenskega krompirja

Zadnji čas je, da se odločimo, ali bomo kupili semenski krompir, ali pa bomo sadili svojega, doma pridelanega. Pridelovalci krompirja, ki le redko kupijo semenski krompir, prav gotovo ne vedo, da se nakup semenskega krompirja dobro obrestuje. Kakšna je semenska vrednost doma pridelanega krompirja, ugotovi pridelovalec le na njivi, še med rastjo. V kleti je lahko videti gomolj zdrav, v resnici pa je krompir bolan, kar pa zaznamo šele na njivi po slabem pridelku. Pridelke krompirja močno zaviš od tega, če smo sadili zdrav ali bolan krompir. Razne bolezni krompirja različno vplivajo na pridelek. Stokovnjaki so ugotovili, da lahko virusne bolezni, kot so mozaik, kodravost, zvijanje listov, črtavost, zmanjšajo pridelek tudi za 90 odst. Pridelek pa zmanjšujejo tudi druge bolezni. Zelo nevarna je krompirjeva plesen, ki nam lahko uniči skoraj popolnoma krompirjeve nasade. Najpreprostejše in najvarnejše sredstvo zoper to bolezen je uporaba zdravega semenskega krompirja in škropljenje. Proti virusnim boleznim pa ne pomaga nobeno škropljenje, ampak samo uporaba zdravega semenskega krompirja.

Črepinje proti voluharju

V jeseni skopljem dva metra široke jame in pustim odprte do pomladi. Tako zemlja čez zimo premrzne in se zrahlja. Štirinajst dni pred sajenjem jame zasujemo, da ostane le 40 cm globoka. Nato zabodem v zemljo kol in nasujem vrh nje žive zemlje. Zatem nasujem v jame še samokolnico preperelega komposta. V to vsadim drevesce in mu razporedim korenine v kompostu. Potem vsujem ob rob jame še samokolnico gnoj, a pri tem pazim, da se gnoj ne dotika korenin. Pri takem sajenju se ne posuši nobeno drevo, razen če ga ogleda voluhar. A tudi proti temu se že pri sajenju zavarujem. Pod korenine nasujem steklene ter druge črepinje, ki jih prav v te namene shranjujem vse leto.

Zbor, ki ga je naštudiral zborovodja Jože Hanc, je bil harmonično ubran in je napravil na poslušalce najlepši vtis.

Opero je dirigiral Rado Simoniti, ki je začel pravzaprav svojo glasbeno kariero pri Maroltovem „Akademskega pevskemu zboru“. Po vojni je postal uspešen pevovodja, skladatelj vokalne glasbe in nazadnje odlični dirigent.

To je pokazal tudi pri nedeljski „Giocondi“ v Celovcu. Njegov orkester je igral mehko, toplo in pevno, kar je prišlo do izraza pri spremljavi glavnih arij Enza in Gioconde, posebno pa še v baletni glasbi.

Ljubljanska Opera je, še posebno nam koroškim Slovencem, podarila tokrat dve umetniški deli, ki bosta ostali neizbrisni v spominu.

Zato smo hvaležni deželni vladi, da nam je s kulturno izmenjavo omogočila, da lahko tudi od blizu, to je neposredno z odra, vsaj včasih uživamo in sprejemamo lepoto domače besede in istočasno doživljamo kulturne vrednote, ki so last vsa človeštva.

ZA DEKLETA:

Moda za vedno

Moda je nekaj takega, kar se vedno spreminja vsakih nekaj let se bolj ali manj ponovi. Saj se zgodi, da imajo v mestu že zopet to za moderno, kar še velja v hribih za moderno. Vobče pa velja, da je moda podvržena stalnim spremembam.

Vendar pa veljajo tudi za modo gotova nesprenemljiva načela. Kajti nad modo je dostojnost, sramežljivost in okus. Na osnovi tega so že nekdaj sestavljali pravila, katerih se naj ljudje, ki hočejo veljati za resne, drže v svojem življenju.

Neki rimski kardinal je pred skoraj sto leti napisal pravila o modi, katera bi naj veljala za rimsko mesto vobče in še posebej za okolico Vatikana. Ta pravila so bila razobešana po vratih rimskih cerkva in so vabila ženski svet, ki želi biti vzgleden tudi po svoji obleki in vsej svoji zunanosti. Svoja pravila je združil v devet točk:

1. Pri obleki imej vedno le pošten namen.
2. Natančno upoštevaj in spoštujej zakone sramežljivosti in spodobnosti.
3. Beži pred razsipno razkošnostjo in zavedaj se vedno svojega položaja v družbi.
4. Posebno pazi na spodobnost v obleki v cerkvi. Pomisli, da je to hiša božja in ne plesna dvorana.
5. Izdelaj si „proračun“ svojih osebnih izdatkov in ga nikdar ne prestopaj na račun svoje družine.
5. Lepo delo usmiljenja izvršiš, če se odpoveš „manj potrebnim“ rečem in s tistim denarjem kupiš revežu kos kruha.
6. Pri šivilji imej vedno vse račune poravnane in jih nikar ne kupči.
7. Resno in nevsiljivo se ogrevaj za ta red ter skušaj tudi druge pridobiti za to.
8. V modi ne skušaj prednjačiti ali novotariti, ampak jo vedno spremljaj z neko zadržanostjo in jo skušaj prilagoditi svojemu stanu in položaju.

Prav sodobna pravila, preko katerih ne sme nobena moda! Nad 83 let so že stara in vendar so še danes nekako „radikalna“. In če bi jih tisti kardinal pisal danes, bi verjetno isto napisal. Samo da bi v teh pravilih bil še vse bolj odločen. Saj tolikšnega kulta gote, kot ga vidimo zlasti v poletnih mesecih, še niti pod poganskimi pogani ni bilo.

Po vseh romanskih deželah južne Evrope so pri obisku cerkva neizprosno trdi. Dekoltiranim dekletom je tudi vstop v cerkev prepovedan. Tudi je še mnogokje v navadi, da morajo ženske biti v cerkvi pokrite. To vse se opira na besede apostola, ki pravi, da ženski svet v cerkvi nima besede. Tako hočejo obvarovati cerkve pred skrunitvijo.

ZA MLADINO IN PROSVETO

Zlagana ljubezen

Nizkotna je zloraba besede: l j u b e z e n. Kajti ta beseda je odsvit božje ljubezni in ostanek dediščine človeka v raju. Nizkotna ljubezen pa je tisto razpoloženje v človeku, ki pomeni zmago strasti in podle sebičnosti, s katero človek pustoši sveto in božje v duši. Ta zlagana ljubezen vodi človeka v greh in ga oropa Boga, ki je mir in sreča življenja. Zato prinaša taka zlagana ljubezen v dušo nerazpoloženje, nemir in trpljenje. Zares: nevredno se to čustvovanje imenuje ljubezen.

Človek, ki se je predal tej zlagani ljubezni, je suženj zlih duhov. On tepta vse, kar je poštemu sveto. Lastna duša mu je nemirna in zato išče zadoščenje in mir v tem, da druge peha v blato. Zadovoljen je

še, ko vidi svojega bližnjega v enaki nesreči.

Toda to mu prinaša novo krivdo in novo dušno bol. Saj s tem, ko tepta čisto in sveto v bližnjem, podira tudi v sebi še ono preostalo, kar je morda še v njem. Mi namreč verjemo, da je v vsakem človeku — tudi v morilcu — nekaj dobrega — če ne drugo vsaj hrepenenje, da bi bil boljši. Končno takemu nesrečnemu duša zamre, vsa je pobita. Ostanke mu še samo telo, ki je pa tudi obremenjeno. Kajti le v zdravem telesu more delovati zdrava duša, so že stari trdili. Trdimo pa lahko tudi mi obratno: bolna duša bo kmalu tudi najmočnejše telo strla, ugonobila...

V tem je nesreča zlagane ljubezni!

Na predstavi...

Čeprav je najlepše, da se povsod počutimo kakor doma in se „kar domače“ zadržimo, je vendar treba imeti v javnih prostorih čim večji obzir do bližnjih. Tak javen prostor je tudi gledališka ali koncertna dvorana. Da lahko ljudje v smislu gesla: „Za pouk in zabavo“ preživljajo nekaj prijetnih ali koristnih uric, moramo tudi mi precej doprinesti. Zato: 1. Bodimo vsaj nekaj minut pred začetkom predstave na svojem sedalu. 2. Ko se pomikamo svojemu prostoru med sedeži, smo obrnjeni z obrazom proti ljudem in rečemo „prosim“ in „hvala“. Če se pa le-ti ne potrudijo, smo pa lah-

ko obrnjeni proti njim — ne z obrazom. 3. Med predstavo ne delajmo šuma z gledališkim listom ali programom. 4. Pri pevskih ali godalnih točkah ne pojmo ali brundajmo melodij, ki so nam morda znane. Ne kazimo torej okolici svoje glasbene izobraženosti. 5. Najemo se doma pred predstavo. Če kdo šumi z vrečico sladkorčkov ali jih na glas hrusta, tega pogledimo z očitajočim pogledom ali zaškrpajmo z zobmi, češ „Mir daj!“; če pa vse to ne pomaga, bi mu pa smeli kratko malo vzeti zavojček iz rok in reči: „Oprostite...“ Včasih namreč pogledi zares nič ne pomagajo.

Oddih pri televiziji

V splošnem še danes smatrajo pri nas nabavo televizije kot znamenje, da nam dobro gre in si lahko privoščimo, kar si nam srce požel. Torej znamenje blagostanja in udobnosti! Kdor ima dovolj, si pač še nabavi televizor, da si bo z njim preganjal dolgčas in da mu bo v razvedrilo.

Isto je bilo pred komaj nekaj desetletji z radio-aparati. Danes je tako mišljenje že davno zastarelo. Saj radio povezuje s svetom in nam je mnogokrat koristen učitelj življenja. Na toisto pot stopa danes tudi televizija in morda še v večji meri. Saj nam televizija skuša biti v stanovanju v nadomestilo vsega, kar smo iskali po časopisih, zborovanjih, sestankih, prireditvah itd. Seveda je tu mišljen le tisti del televizijskega programa, ki velja za dobrega, koristnega, zares kulturnega.

Torej nam televizija ne služi samo za oddih sredi vsakdanjega dela in skrbi. Na-

sprotno, saj je tudi v avstrijskem televizijskem programu precejšen del posvečen kulturnim problemom iz najraznovrstnejših panog od opisovanja čudes narave do oddaje »Christ in der Welt«.

Toda z naslovom »Oddih pri televiziji« je mišljen čisto naraven, časoven oddih oziroma opomin, kako naj gledamo televizijsko oddajo. Zdravniki namreč ugotavljajo, da more večurno gledanje kvarno vplivati na zdravje oči. Pa tudi sicer je škodljivo več ur nepremično strmeti v majhno televizijsko okno.

Zdravniki zato toplo priporočajo, da je dati očem vsaj nekaj minut oddiha po dvehurnem gledanju televizije. Mnogi televizijski programi po svetu že upoštevajo pri sestavljanju svojih sporedov ta zdravniški nasvet.

Da imajo televizijski žarki svojevrstne vplive, katere nikakor ne smemo podcenje-

val psu zobe! Sedaj niti miške več ne ubije!

Po teh besedah je z nogo sunil ležečo črepinjo. Navzoči so odreeneli, videč ta nadčloveški pogum, in nekaj časa si nihče ni upal izpregovoriti besede; naposled je zakričal Črnecki: „Blazni človek! Saj če bi počilo, bi te razneslo na drobne kosce!“

Toda gospod Andrej se je zasmejal tako odkritosrečno, da so se mu zableščali zobje kakor volku. „Mar nam ni treba smodnika? Če bi mene nabili v top, pa bi še po smrti škodoval Švedom!“

Mlad menih je sklenil roke in pogledal z nemim občudovanjem na Kmitica. Toda videl je njegov čin tudi o. Kordecki, ki se je ravno kar približal v to stran. Ko je prišel, je prijel gospoda Andreja z obema rokama za glavo, potem pa ga je prekrizal.

„Takšni, kakršen si ti, ne pusté, da bi se Jasna gora podala,“ je rekel, „toda prepovedujem ti, da bi izpostavljaj po nepotrebnem svoje življenje. Že ponehavajo streli in sovražnik zapušča bojno polje; vzemi to kroglo, izsuj iz nje prah in nesí jo najsvetejši Devici v kapelico. Ljubí ji bo ta dar, nego oni biseri in dragi kamni, katere si ji daroval!“

„Oče!“ je odgovoril razvneto Kmitic, „kaj naj bi bilo to velikega! Muke in smrt bi... Ne vem, kaj bi bil pripravljen vse storiti, da bi Njej le služil...“

In solze so se zablestele v očeh gospoda Andreja, a o. Kordecki je rekel: „Poiđi k Njej tudi s tem solzami, dokler se ne posuše. Ljubezen njena splava nate, te pomiri, potolaži in okraši s slavo in častjo!“

Toda Kmitic je v istem trenutku skočil na kup peska, bliskovito zagrabil za tulek, potegnil, dvignil roke z gorečim stenjem in začel kričati: „Vstanite! Kakor bi kdo izru-

Henrik Sienkiewicz:

11

OBLEGANJE

Jasne gore

V službi Najsvetejše

Zgodovinska slika iz švedsko-poljske vojne

Vsak hip se je pripognil na top, ves zaposlen z merjenjem, ves zatopljen v bitko; mislil ni na nič drugega. Meril je, nižal, višal, kričal: „Ognja!“ Ko pa je Soroka prikladal lunto, je skočil na rob obzidja, gledal in od časa do časa vzklikal: „Po vrst! Po vrst!“

Njegove orlovske oči so prodirale dim, prah; čim je opazil med poslopji večjo trumo klobukov ali čelad, takoj jo je zdobil in razpršil z dobro merjenim strelom.

Včasih je prasn timer smeh, če je napravil večjo škodo kot navadno. Kroglo so letele nad njim in poleg njega — pa se ni zmenil za nobeno. Naglo je skočil po strelo na rob, zapičil svoj pogled v daljavo in zakričal: „Top je razbit! Tam igrajo še samo trije...“

Do poldneva se ni niti oddahnil. Pot mu je lil s čela, srajca se mu je kadila; obraz je imel črn od saj, a oči lesketajoče.

Sam gospod Peter Črnecki je občudoval njegove dobro merjene strele in mu je v presledkih večkrat dejal: „Zate vojna ni nič novega! To se vidi takoj! Kje si se tako naučil?“

Ob tretji uri je na švedskem nasipu umolknil drugi top, razbit od dobro merje-

nega strela. Ostale so čez nekaj časa potegnili z nasipov. Očividno so Švedje spoznali, da te postojanke ni mogoče držati. Kmitic se je globoko oddahnil.

„Odpočij si!“ mu je rekel Črnecki.

„Dobro! Jedel bi rad“, je odgovoril vitez.

„Soroka, daj mi, kar imaš pri roki!“

Stari stražmojster se je takoj obrnil. Prišel je žganja v pločevinasti steklenici in osušene ribe. Gospod Kmitic je začel poželjivo jesti, dvigajoč sedaj pa sedaj oči in zroč na nedaleč padajoče granate, kakor bi gledal na vrane.

Precej jih je letelo od nasprotne strani preko samostana in cerkve. „Slabe topničarje imajo, previsoko dvigajo topove“, je rekel Andrej, ne da bi prenehal jesti, „vse leti preko nas.“

Te besede je poslušal mlad menih, sedemnajstleten mladenič, ki je komaj stopil v noviciat. Poprej je podajal vedno kroglo in se ni umikal, dasi se je tresla vsaka žilica od strahu, ker je prvič videl vojno. Kmitic je vzbujal v njem neizrekljivo spoštovanje. Ko pa je slišal njegovo besedo, se je nehoté primaknil k njemu, kakor bi hotel iskati zavetja pod krili take moči.

„Ali nas lahko dosežejo z one strani?“ je vprašal.

„Čemu ne?“ je odgovoril gospod Andrej.

— „A čemu se tako bojiš, dragi bratec?“

„Gospod,“ je odgovoril trepetaje mladenič, „predstavljal sem si vojno strašno, a si misem mislil, da bi bila tako strašna!“

„Vsaka krogla ne ubije, sicer bi na svetu ne bilo več ljudi.“

„Največ me je strah teh ognjenih krogel,

Iz filmskega sveta

OBUBOŽANA FILMSKA ZVEZDA

Nekoč — v časih nemega filma — je slovela za najslavnejšo filmsko igralko Mac Murray, ki je dosegla starost 74 let. Nahaja se v nekem hospicu v St. Luisu v ZDA in je duhovno močno osirotela. Pa tudi sicer je prišla ob vse imetje, čeprav je posedala bajne vsote denarja v višini 2.5 milijonov dolarjev (ca 70 milijonov šil.). Ta denar je tekom let zapravila z raznimi pravdami.

Ameriški filmski igralci imajo poseben fond, iz katerega prejemajo denarno pomoč obubožani igralci. Tudi Mac Murray bo dobivala iz tega fonda pomoč, da bo lahko „stanu primerno“ preživela še preostala leta. Njena filmska kariera se je začela leta 1925 z vrhunsko vlogo v filmu „Vesela vdova“, pri čemer je dosegla prvenstveno mesto v tedanjem ameriškem filmu.

MALA FILMSKA ZVEZDA

Film »55 dni v Pekingu«, ki je dobil že več mednarodnih nagrad, kot smo poročali, se more ponahati s posebno zanimivostjo, da ima namreč med svojimi sodelavci deklico, ki jo že prištevajo za filmsko zvezdo. To je 13-letna Lynne Sue Moon, ki igra neko večjo stransko vlogo. Bila je čisto slučajno najdena v nekem londonskem baru; odkril jo je režiser Nicolas Ray in jo takoj aranžiral pri filmu. Bila je pravo odkritje, tako čudovito je izvajala svojo nalogo. Otroške vloge so gotovo najbolj iskane in takšen talent je v filmu zelo dragocen. Za malo filmsko zvezdo se že potegujejo velika filmska podjetja.

»55 dni v Pekingu« v Celovcu

Znameniti film z gornjim naslovom bodo ta teden predvajali na Koroškem in sicer v Celovcu in Beljaku. Snov filma je vzeta iz časov znane boksarske vstaje na Kitajskem. Ki je znana tudi zaradi preganjanja kristjanov. V Celovcu bo film od 13. marca v Wulfenii in Volkskinu, naslednji teden pa v Carinthia kino.

● Te dni so objavili apostolsko pismo, s katerim je papež Pavel VI. odredil ustanovitev mednarodne družbe za cerkveno glasbo, ki ima značaj pravne osebe z glavnim sedežem v Rimu pod predsedstvom kardinala prefekta obredne kongregacije. Namen te družbe je pospeševati in vzporejati različne pobude, ki žele pospeševati in širiti liturgično petje in koralno petje po smernicah in v duhu liturgične konstitucije, ki jo je odobril vesoljni cerk. zbor in jo je proglasil papež Pavel VI.

vati in ki bi utegnili nekoč postati vzrok novih obolenj, dokazuje znimivo dejstvo, da teh žarkov nekatere majhne živali nikakor ne prenesejo, kakor ugotavljajo živoizdravniki.

Velja zato tudi za televizijo pravilo: Nikar ne pretiravaj!

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

MATEVZ RAINER:

MOJI SPOMINI

Ko mati to na pol gosposko damo zagleda, reče Zepeju: „Glej, da to šlefo brz naprej iz naše hiše spraviš, jaz ne morem gledati take šleperke pri nas. Kaj je kazalo Zepeju kot mamo ubogati, saj je imela prav.“

Sedaj, ko so Zepeja starši le priganjali k ženitvi, pa pravi: „Bom pa še Trezo v Du-lah, katero starši dobro poznajo in bi bila dobra gospodinja, vprašal.“ Prvo nedeljo se praznično obleče in gre vprašat Trezo. Na vprašanje, ali bi hotela biti njegova žena, mu ta odvrne kratko: „Ze Nanej te je od-slovila, Cila te tudi noče, sedaj pa vprašaj mene. Ako te dve nočeta, misliš, da te bom jaz vzela. Jaz bom imela, ker sem sama, prav lepo doto in lahko drugega treznega fanta dobim, ne takega, kot si ti, sem te videla že večkrat, ko si šel iz Rožeka od maše šele proti večeru pijan domov. Vem tudi da si se celo v gnojnici valjal. Name-sto da bi se, ko si bil pijan, skril in ne okrog kazal. Zepej, z mano pa res ni kaj. Torej, dragi fant! Ako se ti zgodi, da boš pi-jan, ne kaži se, ampak se skrij, da se ti ne bo tako godilo pri ženitvi kot našemu Zepeju, ki ni imel drugega greha.“

Leta so minila. Kripnjakova mati je umr-la. Oče ni bil več zmožen nobenega dela. Ni kazalo njemu drugače, kot lepi dom pro-dati. To je storil še pred prvo svetovno vojno. Denar je naložil v posojilnico. Prišla je inflacija in Zepej — oče je med tem tudi umrl — ni imel ne hišice ne denarja. Tudi Zepej ni bil več zmožen težkega dela. Vze-la ga je v oskrbo dobra Vištrova družina. Kakl, pri kateri je bil, in sicer nazadnje pri Tomažju brezplačno oskrbljen in je tudi tam umrl.

Dodatek: Ko smo bili v letu 1920 v po-letju z našimi pevci zbrani v Schleicherjevi gostilni, je prišel k nam tudi že rajni g. de-kan Singer, tedaj župnik pri nas, dalje g. dr. Zadolšek iz Skofič, prej omenjeni „Ze-pej“. Posetile so nas tri mlade učiteljice, in sicer iz St. Ilja, iz Skofič in iz Goge vesi. Te so sedele same pri drugi mizi. Zepej, ki je rad poslušal lepo petje, je sedel zraven mene. Naenkrat pa mu začnejo teči debele solze po licih. Vprašam ga: „No, kaj pa ti je, da jočeš?“ Odgovori mi: „Ne-ne, ne vem, ko-ko-ko sem bil jaz mlad, pa-pa ni-niso b'le tako žavbrne dekleta kot so danes. Bi-le so res krasotice, da so zmotile že čez 60-letnega fanta.“

Martin Kobenčič, pd. Košatev Tina

V hiši mojega strica Martina Košata — poznejšega župana v Rožeku — je stanoval Jakob Kobenčič s svojo družino. Iz te hiše so izšli tudi predniki znanega koroškega

skladatelja Tomaža Košata. Ta je bil v stal-nem stiku z mojim dedijem — očetom mo-je matere. Jakob Kobenčič je imel v najem nekaj njiv, tako da je bilo vsaj živeža in krme za eno ali dve kravi. Ta Jakob — re-kli smo mu kratko „Jok“ je hodil na delo. Imeli so ga kot vestnega delavca povsod radi. Zena pa je skrbno vzgajala zraven go-spodinjstva in majhnega kmetijstva svoje tri otroke: Tina, Hanjža in Mico.

Ko so otroci doraščali, so morali že pri raznih delih pridno pomagati. Tina je šel služiti, Hanjža, ko je dokončal šolo, je šel za čevljarja, Mica pa je delala doma in pri sosedih. Otroci so bili pridni in ubogljivi, tako so bili starši z njimi zadovoljni.

Ko je Tina dorasel, je šel za hlapca v ugledno hišo k Hofovcu, kjer je bila ob-sežna kmetija. Tam so služile tri mlade de-kle, s katerimi je naš Tina po delopustu

(19)

včasih svojo moč meril, danes bi rekli „igral šport“. Kot običajno je moški močnejši, da vrže žensko. A pri Mojčiji se je Tina le na-mazal. Vrgla je Tina s tako močjo, da si je pri tem zlomil nogo, kar je bilo za Tina celo življenje usodno. Mojcej se je potem poročila s pridnim in mirnim posestnikom, pd. Trabušnjakom.

Ko so hišni ljudje videli, da si je Tina zlomil nogo, so ga takoj zapeljali v bolni-co, kjer so ga nekaj časa zdravili. Noga pa le ni bila nikdar popolnoma zdrava, zato Tina tudi ni mogel prijeti za vsako delo in tako tudi ni bilo zaslužka. Tudi je potre-boval tu in tam kako zdravilo za nogo, ki ga je še bolela. Imel je prihranjenih nekaj sto goldinarjev (rajnišev), a jih je počasi skoraj docela porabil. To ga je tako bolelo, da je iskal tolažbe v pijači. Misli je: Kako sem hranil in delal vsa leta, sedaj pa je šlo vseh sto rajnišev za nogo. „Oh, ta no-ga, noga, noga!“ je klical in vpil, ko je šel skozi Loče okrepan z glažkom vinca pro-ti domu.

Ne razumemo modernih...

Borni mi zemljani
ne razumemo,
kaj nam
v verzih svojih,
črticah modernih povedo
sodobni pesniki,
pisatelji — — — ?

Le kje dobili so,
kje natočili
sok njihovi
so peresniki,
ki pišejo „moderno —?“

Zdaj jih vprašamo preprosto,
a prešerno:

Kaj v besedi novi
je povito,
kaj v njej skrito,
kar papir očito
in potrpežljivo
nam prinaša
s prozo nič ganljivo,
neumljivo — — — ?
Dajte, le povejte
nam v modrosti
svoji, le v preprosti,
vezani besedi!
ker, poglejte,
mi — bi radi
pesem čuli
o srcá pomladi,
ki spomine
nam povrača!
Radi čuli
bi o pesmici orača

o pesmih v pravadninah
porojenih —,
ki jih Bog škrjančkom
dal je v kljunček
na višinah.

Pojte pesem,
ki golob jo gruli
golobici;
ki jo lastavica poje
prav po svoje:
„nič — hud — iča!“ —
ni vrh griča
jo cinglja sinica.

Pesem radi čuli
bi, ki fant jo skozi
vas zapoje
lirično, ne v prozi —
mimo okna
svojega dekliča. —
Nas le taka pesem
v živo bo zadela,
in srce razvnela.

Nam narava
strune je napela!
zato le taka
se bo pesem v strunah ujela,
ki bo kakor veter pela,
kakor dež in grom in strela —,
da jo um zajame
(brez v meglo zavite drame
v gledališču!)
Oj, zapojte pesem nam
ob mater'nem ognjišču!

M. H.

Kako je Košatev Tina postal general

Leta 1905 je bila vojna med Japonsko in Rusijo. Tam se je odlikoval vsled dobrega vodstva armade in hrabrosti japonski gene-ral „Nogi“, kar so listi pogosto omenjali. O tem generalu je slišal tudi naš Tina in je včasih, ko je bil malo šumen, vpil: „Noga me je koštala 100 rajnišev“ je tudi rekel „Nogi ta general“. Ker je imel oster in mo-čan glas je pa res tako vpil kot generrral, posebno tedaj, ko ga je imel malo pod kapo. Drugače ni storil komu kaj zalega. Na to njegovo obnašanje in vpitje ga je začelo ljudstvo; posebno mladina, klicati z „gene-ral Nogi“, s čimer se je Tina celo ponašal.

Kakor že omenjeno, sem prišel v začet-ku leta 1906 v službo na grad Draženj. Te-daj je prišla tja za upravnico in kuharico tudi gospa von Nagy. Treba je bilo nasa-diti vrt z zelenjavo in raznimi cveticami. Za to delo je bil nastavljen vrtnar. Rabili smo semena, ter jih naročili pri neki veliki semenarni v Budimpešti. Naročila sem po želji gospe Nady izvršil jaz, ker mi je pero laže teklo. Semenarna nam je naročeno bla-go poslala in nas zraven prosila, da naj ji sporočimo naslove morebitnih naročnikov. Takoj sem ji sporočil naslove sosednjih gra-dov, ter še naslov „General Nogi“ in Die-schitz, P. Velden a/WS.

Sam pri sebi sem si mislil, semenarna vendar ne bo mogla verjeti, da je tu v Deščicah kak general z imenom „Nogi“. Ker je nosila naša upravnica, ki je naro-čila toliko semen, skoraj enako ime „Na-gy“ in bila celo „von“, zakaj bi ne bil tu-kaj general s skoraj istim imenom. Razlika je bila le med o in a. Ta tvrdka v Budimpe-šti se nam je za poslano naslove zahvalila in poslala našemu Tinu, to je sedaj genera-lu Nogi-ju veliko prospektov, ponudb in raz-nega materiala.

Ko sem prišel čez par tednov za nekaj ur domov na obisk, mi začne moj brat Fol-tej in sosedja Hobjanov Joza in Pohernikov Hanzej pripovedovati, kakšne ponudbe in reklamo je dobil general Nogi in kako se s tem ponaša. Pravi: „na Ogrskem v Budim-pešti vedo, da sem jaz general — brrrr!“ Sedaj so ga imenovali vsi le general Nogi.

(Dalje prihodnjič)

POZOR! POZOR!

Spomladanski plašči

vseh vrst za odrasle in otroke samo v strokovni

trgovini **V. TARMANN**

Klagenfurt, Völkermarkterstraße 16
telefon. 52-76

S temi besedami ga je prijel pod pazdu-ho in odvedel v cerkev. Čarnecki pa je gledal nekaj časa za njim, naposled je rekel: „Mnogo sem videl v življenju pogumnih vi-tezov, ki jim niso bile nevarnosti nič, toda ta Litvin je najbrž h...“

Tu pa se je udaril gospod Peter z dlanjo po ustih, da ne bi izrekel tega imena na svetem mestu.

V.

Boj s topovi dogovorov ni oviral. Menihi so sklenili se okoristiti z njimi v vsakem slučaju, hoteč mamiti sovražnika in zavla-čevati, da pričakajo tačas kakršnosibodi pomoč ali vsaj hudo zimo. Müller pa tudi ni nehal verjeti, da želé menihi le izposlovati najboljše pogoje.

Na večer po onem streljanju je torej vno-vič poslal polkovnika Kuklinovskega s po-zivom, da naj se podajo. Temu Kuklinov-skemu je pokazal prior kraljevo zaščitno pismo, s katerim mu je takoj zaprl usta. To-da Müller je imel novejši kraljevi ukaz, da naj zajame Boleslav Velun, Krepice in Čen-stohovo.

„Le nesi jim, gospod, ta ukaz,“ je rekel Kuklinovskemu, „mislim, da jim zmanjka snovi za izgovore, če jim ga pokažeš.“

Toda motil se je.

O. Kordecki je izjavil: če vsebuje povelje Čenstohovo, naj si jo general vzame v bož-jem imenu; lahko je brez skrbi, samostan ga pri tem ne bo oviral. Toda Čenstohova ni Jasna gora in ta v povelju ni omenjena.

Ko je slišal Müller ta odgovor, je spo-znal, da ima opraviti z bolj izkušenimi di-plomati, nego je on. Zmanjkalo mu je do-

kazov — ostali so le topovi.

Vendar ponoči je bilo premirje. Švedje so delali z vso silo, da bi napravili močnejše nasipe. Jasnogorci so ogledovali včerajšjo škodo in se presenečeni prepričevali, da je ni bilo. Tu pa tam so bile podre strehe in polomljeni lemezi, tu in tam je bil odkrh-njen omet z zidov — to je bilo vse. Od ljudi ni padel nihče, še pohabljen ni bil nih-če. O. Kordecki je govoril pri obhodu zi-dovja z nasmehom na ustih: „Glejte no, saj ta sovražnik s svojim obstreljevanjem ni tako strašen, kakor so pravili. Pri marsi-kateri slavnosti se dogajajo večje škode. Božja previdnost nas čuva, roka božja nas varuje. Zato le vztrajno, doživeli bomo še večje čudeže!“

Napočila je nedelja, praznik darovanja najsvetejše Device. Pri pobožnostih ni bi-lo nobene ovire, ker je čakal Müller na končni odgovor, ki so mu ga redovniki ob-ljubili poslati popoldne.

Medtem so priredili, ravna je po sv. pi-smu, kako je Izrael nosil okoli tabora skri-njo zaveze, da bi prestrašili Filistejce, zo-pet procesijo z monštranco.

List so poslali ob drugi uri, toda ne z od-govorom, da se podajo, marveč so samo po-novili to, kar so bili odgovorili Kuklinov-skemu, da se samostan in cerkev imenujeta Jasna gora, mesto Čenstohova pa sploh ne pripada samostanu.

„Radi tega zelo vdano prosimo Vaše bla-gorodje,“ je pisal oče Kordecki, „naj bla-govoli pustiti v miru naš samostan in cer-kev, posvečeno Bogu in najsvetejši Devici, da bi se v njem tudi v bodočnosti vršila

služba božja, kjer bi se obenem molilo k božjemu veličanstvu za zdravje in dobrobit najjasnejšega kralja. Vtem pa mi, nevredni, izročamo svojo prošnjo in se priporočamo najvdaneje Vašemu visokorodju, zanašajoč se na Vašo dobroto, od katere tudi v bo-dočnosti zelo mnogo pričakujemo...“

Pri čitanju tega pisma so bili navzoči: Vreščovič, Sadovski, Horn, gubernator Kre-picki, znameniti inženir de Fossis, napo-sled knez Heski, mlad, zelo visokorasel člo-vek, ki je rad kazal svojo vzvišenost nad Müllerjem, dasi mu je bil v poveljstvu pod-rejen. Ta se je torej zlobno nasmešnil in s poudarkom ponovil zadnje besede pisma: „Od vaše dobrote si mnogo obetajo. Stavim vam vprašanje, gospodje, ali znajo menihi bolje streljati ali prositi?“

„Res je!“ je rekel Horn. „Te prve dni smo izgubili toliko ljudi, da jih tudi dobra bitka ne pobere več!“

„Kar se mene tiče,“ je nadaljeval knez Heski, „denarja ne potrebujem, slave ne iščem, pač pa ozebam v noge v teh kočah. Kakšna škoda, da nismo šli na Prusko; kraj je bogat, vesel, in mesto je lepše od mesta.“

Müller, ki je ravnal naglo, toda misli po-časi, je šele v tem hipu razumel zmisel pi-sma. Zardel je torej in rekel: „Mnihu se norčujejo iz nas, gospodje!“

„Namena ni bilo, a vseeno!“ je odgovoril Horn.

„Torej na nasipe! Premalo je bilo včeraj ognja in krogel!“

Dani ukaz je letel naglo z enega konca švedske vrste v drugega. Nasipi so se po-

krili s sivimi oblaki, samostan je odgovo-ril takoj z vso silo. To pot so pa vendar švedski topovi, bolje postavljeni, začeli de-lati večjo škodo. Sipale so se bombe, na-polnjene s smodnikom, ter vlekale za seboj povesma plamenov. Metali so tudi prižga-ne bakle in klobčiče konoplje, nasičene s smolo.

Kakor posedajo včasih jate potujočih žerjavov, utrujene od dolgega letanja po vi-sokih gričih, tako so padali roji teh ognje-nih poslancev na streho cerkve in na druga lesena poslopja. Kdor se ni udeleževal bit-ke, kdor ni bil pri topovih, ta je sedel na strehah. Eni so črpali vodo iz vodnjakov, drugi so vlačili z vrvmi vedra, tretji so uga-šali požar z mokrimi plattami. Nekatere krogle so razbijale bruna in lemeze in pa-dale na podstrešja in takoj sta napolnila notranjost poslopij dim in smrad po ožga-nem. Toda tudi na strehah so čepeli brani-telji z vedri vode. Najtežje bombe so prebi-jale celo stropce. Navzlic nadčloveškim na-porom, navzlic vsej čuječnosti se je zdelo, da mora požar prej ali poslej objeti samo-stan. Bakle in konopljeni klobčiči, ki so jih odrivali z drogi s streh, so goreli kupoma ob stenah. Okna so pokala od vročine, žen-ske in otroci, zaprti v izbah, so se dušili od dima in vročine.

Komaj so pogasili ogorke, komaj je ste-kla voda po žlebih, že so priletela nova kr-dela razpaljenih krogel, gorečih cunj, isker živega ognja. Ves samostan je bil pokrit z njimi in dejal bi: nebo se je odprlo nad njim in ploha pada nanj.

(Dalje prihodnjič)

Esesovci pred sodiščem v Frankfurtu

(Nadaljevanje s 1. strani)

Bivši oficir dr. Morgen

Sodišče je nato zaslišalo bivšega častnika SS dr. Konrada Morgena, ki je sedaj odvetnik v Frankfurtu. Javno tožilstvo je dr. Morgenu priznalo v dobro, da je poskušal — ne da bi uspel, seveda — napraviti konec grozovitostim v Auschwitzu, potem ko je zajel poštni zavoj, ki bi moral iz Auschwitza in v katerem je bilo več kilogramov zlata. „Zgrozil sem se, ker mu je bilo jasno, da gre za zlato, ki so ga pobrali iz ust stotinam človeških bitij,“ je dejal dr. Morgen.

Kaj pravi Frankenthal

Pričal je še nemški Žid Hans Frankenthal, ki ima 37 let. Povedal je, da je v Auschwitzu izgubil mater, očeta in še 21 sorodnikov. Izjavil je, da je videl obtoženca Gerharda Neuberta, ko je odbiral jetnike, ki jih je čakala smrt v plinskih celicah.

Državni tožilec pokrajine Hessen o procesu

Državni tožilec pokrajine Hessen dr. Fritz Bauer se je na predavanju študentov frankfurtske univerze zavzel za to, da bi procese proti nacističnim funkcionarjem, ki jim sodijo zaradi zločinov v drugi svetovni vojni, izkoristili kot sredstvo za politiko in moralno vzgojo v Zvezni republiki Nemčiji.

Kakor je poudaril dr. Bauer v svojem predavanju, so procesi proti nacističnim zločincem ne samo zato — kakor pogosto tolmačijo v ZR Nemčiji — ker je državno tožilstvo dolžno uvesti postopek proti povzročiteljem kaznivih dejanj, ampak tudi iz drugih, globljih razlogov — da bi našli odgovor na vprašanje, kje tičijo korenine zla. „Kljub nevarnosti, da izzovemo negotovost, je treba povedati, da preteklost, sedanjost in prihodnost še niso premagane. Procesu so grenko zdravilo in mi vsi ga moramo použiti,“ je poudaril dr. Bauer, pri čemer je izpodbil tezo, da je Hitler „pridrl kot

strela z jasnega“ — tezo, s katero se pogosto otrsajo odgovornosti za zločine v drugi svetovni vojni.

Proces proti obtoženim nacističnim funkcionarjem ne zajema vseh krivcev, ki so bolj ali manj soodgovorni — je rekel Bauer in dodal, da velja za tiste, ki so sledili Hitlerju iz fanatizma ali iz „pokorščine“, pa tudi za milijone tistih, ki so stvar odobraval ali pa ki so molčali, ker so bili oporunosti ali so se okoriščali v nacističnem režimu.

Tudi dr. Bauerja so kot antinacista preganjali v tretjem rajhu, tako da je emigriral v tujino. V zvezni republiki je znan kot človek, ki se zavzema za to, da je treba izslediti nacistične zločince in jih postaviti pred sodišče. Zaradi svojega odkritega in odločnega stališča so ga v javnosti pogosto kritizirali. Zadel je na nasprotovanje celo pri uradnih krogih.

K R A T K E V E S T I

● Za žganje in pivo je 24-letni Bremenčan v veseli družbi sklenil stavo, da bo pogoltnil 20 uspalnih tablet hkrati. To mu je sicer uspelo, vendar se je kmalu potem zgrudil nezavesten. Odpeljal ga je rešilni voz, zdravniki so ga le s skrajnim naporom ohranili pri življenju.

● Po uradnih podatkih je v Južnem Vietnamu doslej zbolelo za kolero okoli 6 tisoč ljudi. Epidemija, ki je izbruhnila sredi januarja, je zahtevala skoraj petsto smrtnih žrtev.

● Po vsej verjetnosti največji sesalnik za prah so izročili namenu na newyorški podzemeljski železnici. Naprava, ki jo sestavljajo trije rumeno preplešani vagoni, vsrka delce prahu in druge smeti s hitrostjo 14 km na uro.

Filmska ocena

Št. Jakob v Rožu. — Sobota, 14. marca: Die Mongolen (IVa). Legendarna epizoda iz časa mongolskih vpadov v zah. Evropo v 13. stoletju. Film, ki je zgrajen iz posameznih grozljivih in erotičnih dejanj, je slab. Za odrasle s premislekom! — Nedelja, 15. 3.: Im Namen des Teufels (IVa). — Slabo konstruiran vohunski film, ki je nihilistično usmerjen. Za odrasle s premislekom!

Bistrica v Rožu. — Sobota, 14. 3.: Der Tod fährt mit (IVb). — Oduren nemški gangsterski film, poln neresničnosti in ponesrečenih umorov. Vsebinsko je brutalen, upodabljanje pa primitivno. Za odrasle s resnim premislekom! — Nedelja, 15. 3.: Manuela und der Förster (IV). — Sedemnajstletna deklica očara svoje ljubimce. Barvni film s Tonijem Sailerjem. Za odrasle! — Sreda, 18. 3.: Unter Mordverdacht (IV). — Povprečen kriminalni film. Za odrasle!

Borovlje. — Sobota, 14. 3.: Phaedra (IVa). — Klasična Phaedra-tragedija iz grško-verske kulture prenesena na amorarno družbo današnjega časa. Za odrasle s premislekom! — Nedelja, 15. 3.: Giganten (III). — Neki farmar iz Teksasa spozna v svoji starosti, da je v življenju prišlo vse drugače, kot je upal. Kljub temu pa je ostal pod vplivom svoje dobre žene pošten mož. Za odrasle in zrelejšo mladino! — Torek, 17. 3.: Die Nonne und die Sünderin (IVb). — Primitiven in brezokusen film, ki hoče združiti sentimentalno religioznost in prosvetnjaštvo današnjega časa. Za odrasle z resnim premislekom! — Četrtek, 19. 3.: Die schwarzen Reiter von Dakota (IV). — Povprečen film iz divjega zapada, kjer stoji 2 oficirja in indijanski boji v središču. Za odrasle

'TERYLENE' REGENBEKLEIDUNG UND ANZÜGE

Obleke, modne v vzorcu in kroju, z razporkom ob strani ali zadaj
1090.- 1040.- 990.-

Hlače, nezavahane
420.- 390.- 350.-

Dežni in poletni plašči, raznih oblik, v modnih barvah, celotno podloženi za gospode:
720.- 598.- 498.-
za dame: 775.- 590.-

GÖC KAUFHAUS forum

KLAGENFURT — CELOVEC
Vogel Bahnhofstraße — Mießtaler Straße

Knjigarna Mohorjeve družbe

priporoča za postni čas:

VELIKI TEDEN — sveti teden, po 15.—šil. broširano.

KRIŽEV POT, po 2.50.

JEZUS KRISTUS, Premišljevanje I. in II. del vsak po 480 strani, stane 58.— broširano.

JEZUSOVO ŽIVLJENJE, svetovno znano delo zgodovinarja Ricciottija, ki je sedaj umrl, 680 strani, 120.— šil.

Na razpolago je še nekaj Družinskih praktik 1964.

JANEZ XXIII., krasna knjiga za darilo, 37 fotografij, 132 strani, 36.— šil.

ZBORNİK svobodne Slovenije 1964 iz Argentine 340 strani, 80. šil.

Kupimo: Šematizem (personalni) krške škofije od 1920—1960 po primerni ceni.

Družba sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

SIMON PRESCHERN

elektrotrgovina

TRBIŽ - TARVISIO (Udine), tel. 61-1-37

nudi poleg vsakovrstnih električnih gospodinskih strojev tudi otroške vozičke, gorilnike in oljne peči, ploščice CORONA za oblaganje sten itd. po ugodnih cenah.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 16. 3.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Za našo vas pripoveduje zanimivosti Blaž Singer. — 10 minut za športnike pripravlja Mirko Bogataj. — 18.00 Za naše male poslušalce. — TOREK, 17. 3.: 14.15 Poročila, objave. — Voščila za Jožefovo. — SREDA, 18. 3.: 14.15 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo (voščila). — ČETRTEK, 19. 3.: 14.15 Poročila, objave. — Voščila za Jožefovo. — PETEK, 20. 3.: 14.15 Poročila, objave. — Novice, ki jih zbira Blaž Singer od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. — Ruske narodne pesmi bodo peli: Koroški Akademski oktet, Slovenski oktet, moški zbor KUD „Stane Žagar“ iz Kroke ter Prvo slovensko pevsko društvo „Lira“ iz Kamnika. — SOBOTA, 21. 3.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. Voščila. — 18.25 Na dom obujaj mi spomin. S prof. dr. Metodrom Turnškom se bomo ustavili v Mariji na Zilji. — Nedelja, 22. 3. 7.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

DAMSKA MODA

V VELIKI IZBIRI PRI

SCHEIBL-u

Klagenfurt - Celovec, Kramergasse 11

Nainovejše kmetijske stroje, štedilnike, pralne stroje, gospodinske potrebstine

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG

KLAGENFURT, Paulitschgasse (Prosenhof)

Radioaparati
Šivalni stroji
Kolesa

V VELIKI IZBIRI

Radiohaus KERN

Klagenfurt, Burggasse

Ugodna plačila na obroke

Blago za poletne obleke, posteljno perilo

Velika izbira zelo ugodne cene

L. Maurer

Klagenfurt

Alter Platz 35

MOTORNE VERIŽNE ŽAGE (Motorkettensägen)

znamk Stihl, Jonsereds, Pioneer in Solo naročite najceneje pri domači tvrdki

Johan Lomšek

TIHOJA 2, P. DOBRLA VES - Eberndorf

Telefon 04237 246

Ugodni plačilni pogoji — tudi na obroke. — Priložnostni nakup že rabljenih žag.